

Laisvoji Lietuva

Pavergtųjų Jungtinių Tautų veikla

PJT TREČIOJI SESIJA

Lapkričio 12—13 d. d. New York Carnegie Endowment Center patalpose Pavergtosios Jungtinės Tautos pradžioje savo veiklos trečiuosius metus — III-ą pilnates sesiją. Iš eilės tai buvo 35—38 pilnates posėdžiai. Tarp svarstymų dalykų pažymėtini: pavergtųjų kraštų laisvinimas; sovietinis kolonizmas; europinė integracija; sovietinė prievartos darbų sistema; asmens teisių tarptautinė konvencija; žemės ūkis, pramonė, prekyba sovietų pavergtuose kraštuose; teisingumo darymo sovietinė sistema; tarptautinių nusikaltimų baudžiamasis kodeksas; tautų apsisprendimo teisė.

Pirmuosiuose III-sios sesijos pilnates posėdžiuose buvo apžvelgta praėjusių metų PJT veikla. Iliustracijai čia galima pateikti tik kaikiurie skaičiai. PJT II-sios sesijos metu buvo 19 pilnates posėdžių; priimta 1 atsisaukimas į Jungtines Tautas, 6 deklaracijos, 18 rezoliucijų, 10 raportų, 7 padėkos bei pritarimo pareiškimai. PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas turėjo 85 posėdžius ir 6 spaudos konferencijas. Politinė Komisija turėjo 29 posėdžius, socialinė—17, ekonominė—28, teisių—6, kultūros reikalų—12, informacinių—22, pakomisijos tremtinųjų pasaulio Paryžiuje—3 posėdžius. Išleisti 9 leidiniai, 5 minografuoti raportai, 70 spaudos komunikatų. Paruošta apžvalga apie padėtį pavergtuose kraštuose "The New Leader" žurnalui. Paryžiuje įsteigtas PJT sekretoriatas. PJT delegacija aplankė Argentina, Braziliją, Čilę, Kubą, Peru, Urugvajų.

Jau pirmasis III-sios sesijos pilnates posėdis priėmė atitinkamą raportą bei rezoliuciją dėl sovietų pavergtųjų valstybių atstovavimo Jungtinėse Tautose. Tačiau pagrindinis šios sesijos pirmųjų posėdžių darbotvarkės punktas buvo dabartinės padėties įvertinimas.

Pastarieji įvykiai Sovietų pavergtojoje Lenkijoje ir Vengrijoje atskleidė bei išryškino keletą svarbių dalykų. Pirmiausia, jie išblaskė sovietų plačiai paskleistas iliuzijas apie tariamą sovietinio vilko metamorfozę į taikų avinėlį. Toliau, Lenkijos ir Vengrijos įvykiai ištaškė kaikiurių mandrapypkių Vakarų politikų bei publicistų leidžiamus muilo burbulus, kad Sovietų pavergtuose kraštuose padėtis yra nusistojusi, užantspauduota ir galutinė. Pagaliau, nors tai yra pavergtiesiems ypač skaudu, Lenkijos ir Vengrijos įvykiai išryškino, kad laisvasis pasaulis dar nėra pasirėmęs VEIKSMINGAI paremti Sovietų pavergtųjų kraštų išsilaisvinimo žygius. Būdinga šiuo atžvilgiu yra tai, kad daugiau supratimo pasirodė Vakarų Europoje, nekaip Jungtinėse Valstybėse. V. Europos sumanymas, kurį rėmė ir P. Amerikos valstybės, kad Jungtinės Tautos savo policines jėgas nedelsdamos turi siųsti ne tik prie Suez, bet ir į Vengriją, JAV intervencija buvo sužlugdytas. Tada tiksliai buvo išreikšta viename Amerikos vengrų plakate viešoj demonstracijoje prieš Sovietų kraugerisumą Vengrijoje.

Šiomis aplinkybėmis PJT pilnates savo diskusijomis dėl dabartinės tarptautinės padėties kaip tik ir siekė atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį, kad jo paties laisvė būtinai privalo jo veiksmingos talkos Sovietų pavergtųjų kraštų išsivadavimo žygiams. Ta prasme diskusijų išvadoj PJT pilnates priėmė atitinkamą deklaraciją, pasiūlytą Lietuvos delegacijos pirmininko V. Sidzikausko.

Iš lietuvių diskusijose dalyvavo dr. A. Trimakas, E. Turauskas, S. Žymantas.

O, kad sugrįžčiau
savon šalelėn,
Laimužę atrasčiau,
širdelę nuraminčiau...
(Liet. liaudies daina).

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo: S. Varnys

AR TAIKA TURI REIKŠTI VERGIJĄ?

Demokratų lyderis JAV Kongrese John W. McCormac, dabartinės administracijos, o drauge ir prezidento politiką pavadino "taikai bet kuria kaina" politika. Jo tvirtinimu, tokia Amerikos politika, padedanti bolševikams malšinti Vengrijos laisvės kovotojus.

Tai ne pirmas atsitikimas, kada demokratų politikai moko respublikonus, kaip jie turi elgtis ar pasisakyti vienu ar kitu klausimu, liečiančiu pavertus tautas ir bolševikų kėslus. Tačiau tie mokytojai labai dažnai pamiršta savo paryškinę klaidą — įvairias sutarties, kurių išdavoje dešimtis milijonų Vid. Europos gyventojų atsidūrė sovietinėje vergijoje. Jei demokratų politikai 1943—1945 metais mažiau būtų tikėję "mokytojo" Stalino žodžiais, šiandien jiems ir nebūtų reikalo patiems mokytojauti.

KĄ "PATYRĖ" KUDRIAVSEV?

Prieš kurį laiką šioje vietoje esame rašę, kad į Jungtines Amerikos Valstybes vykstantiems prezidentiniams rinkimams stebėti iš Sovietų Sąjungos buvo atvykę trys "stebėtojai", kurių tarpe buvo ir sovietinės "Izvestijos" redaktorius Kudriavsev. Tuomet prikimė, kad ne rinkimai draugui Kudriavsevui rūpi, o medžioklė naujos medžiagos ir melo sovietinei propagandai.

Kaip ir reikėjo laukti, draugas Kudriavsev jau prabilo savo redaguojamo šlamšto puslapiuose. Jis rašo, kad Amerikoje žmonės yra pavertę kapitalizmu. Čia jie dirba tik tam, kad nori išmokėti skolon paimtus namus, automobilius, šaldytuvus ir kitus daiktus.

Kažin, ar daug Kudriavsev savo tokiais išvedžiojimais pasitarinaus partijos linijai? Jis tik parodo sovietijos darbininkams, kad

Amerikos darbininkai dirba žinodami ir ką už savo darbą gauna, būtent: namus, automobilius, šaldytuvus ir t. t. Kiek yra vertinamas Sovietų Rusijos darbininkų darbas, aiškinti, manome, jiems nėra jokio reikalo. Tai jie patys patiria.

NAUJAS NERAMUMŲ ŽIDINYS

Pasaulio politikos dėmesio centre vis dar tebėra Vid. Rytai. Apirimus kovoms Egipte ir prasidėjus karštomis diplomatinėms deryboms dėl Suez kanalo zonos apsaugos, administravimo ir reikiamų remontų, Egipto pašonėje iškilio naujas neramumų židyns, kuris politiniuose sluogsnuose keičia nemazą susirūpinimą.

Šiuo kartu Sovietams panorą "padrumsti vanduo" Irako teritorijoje. Jie per Siriją ir dalinai Egiptą savo atsistatęs ginklais apginklavo Irako maistininkus, dabartinės valdžios opozicijonierius ir sukėlė visą eilę rimtų riaušių krašto viduje. Mat, dabartinė Irako vyriausybė yra palanki Vakarų valstybių vedamai politikai ir yra didelė rėmėja Bagdado pakui, kuriam priklauso pats Irakas, Iranas, Turkija ir Pakistanas.

Šiuo su paskutiniomis įvykiais Irake, Turkijos užsienių reik. ministeris išskubėjo į Paryžių diplomatiniam pasitarimams, nes turkai turi rimtų žinių, jog Sovietų Sirijon, o iš ten Irakan, siunčiami ginklai plaukia ir Dardanelių sąsiauriu.

PAGALBA VENGRAMS

Vengrų pabėgėliams, kurių iki šio laiko Austrijon yra pabėgę per 100.000, rodoma vis daugiau dėmesio ir laisvasis pasaulis skuba su savo moraline ir medžiagine parama patekusiems į skurdą ir badą.

Prieš keletą dienų JAV prezidentas pasirašė antrą įstatymą, pagal kurį į Jungtines Amerikos Valstybes bus įsileidžiama 25.000 vengrų pabėgėlių. Pirmas toks įstatymas buvo pasirašytas kiek anksčiau, pagal į šį kraštą atvyko arba atvyks 5.000 asmenų.

Kitus likusius pabėgėlius priglaudžia Prancūzija, Šveicarija, pati Austrija ir kitos valstybės.

Po dvylikos metų DP istorija kartojasi, tik jau be DP vardo.

KAŽIN, AR JIS BENDRAS?

Prieš porą savaičių Detrote vyko Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo seimas, kuriame, kaip spauda praneša, dalyvavo tik apie 30 atstovų, kurių pusę sudarė vietiniai — detroitiečiai. Iš tos pačios spaudos sužinome, kad į BALFo direktorius, dėl vieno asmens užsispyrimo, nebuvo išrinkti žinomi lietuvių veikėjai S. Gegužis ir A. Oliš. Pirmas jų — sandarietis, antrasis — tautininkas.

Kažin, ar po Detrote seimo BALFas galės vadintis bendruoju, jei su tam tikras grupes atstovaujantais asmenimis bus elgiamasi vadovaujantis amėnėnėmis ambicijomis. Liūdna, kad tai išplaukia iš tų asmenų, kurie patys save va dina demokratijos mokytojais.

DIENOS REIKALAI

BALFas klystkeliuose

J. Žvainys

Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, sutrumpintai BALFu vadinamas, buvo bene geriausiai susitvarkiusi lietuvių šalpos organizacija. Lig šiol ji sugebėjo stovėti politinių ginčų nuosalyje, nes buvo tvarkoma visų srovių atstovų bendru sutarimu. Ir kaip galima nesutarti, jei nelaimė niekam išimčių nedaro. Todėl BALFą kiekvienas lietuvis mieliai rėmė ir palaikė. Dar daugiau, nevieno BALFas buvo laikomas pavyzdžiu mūsų politinėms grupėms, kad reikia ieškoti ir laikytis lietuvių jungiančių akstinių, bet ne skaldančių, kaip kai kurios politinės grupės praktikuoja. Deja, kaip paskutinio BALFo seimo eiga rodo, partiniai demagogai ir BALFe sau lidą pradėjo sukkti.

Seime dalyvavo tik 27 atstovai. Tame skaičiuje vien detroitiečių "delegatų" net 16. Šitą pastebėjus, atvykusieji iš kitur atstovai nemalonai pasijuto ir pačių seimo pradžią darė blankią ir nuobodžią. Seimo prezidiumas, rezoliucijų, mandatų ir nominacijų komisijos nebūvo renkamos, o dr. J. Končiaus paskirtos. Pabaiga įnešė kiek gyvumo, bet tai nebuvo dvasinio pakilimo pasėkoje, o kilusių kivirčių. Juos sukėlė pats pirminkas dr. J. Končius, pareikšdamas, kad kaikiurių ligi šiol buvusių BALFo direktorių jis ne norisi ateityje matyti BALFo centre, o ypač Antano Olio ir Stasio Gegužio. Ir kai po šitos kan. dr. J. Končiaus kalbos pasirodė nominacijų komisija, kurios pusė narių, sakoma, net nebuvo delegatai, o tik svečiai ir kada paskelbus kandidatų sąrašus į direktorius nei A. Olio, nei S. Gegužio paskelb tame sąraše nebuvo, kilo tikras pragaras, kuris ir seimą uždarius, nenurimo.

Mat, pagal BALFo nuostatus, keturios grupės, faktinai sudarancios BALFą, turi seimui pateikti po 5 kandidatus iš kiekvienos grupės. Vadinasi, ne seimas juos stato, o kiekviena grupė. Seimas pristatytus kandidatus priima arba atmeta. Šiuo kartu Končius pats kandidatus parinko, tuo sulaužydamas pagrindinius bendradarbiavimo dėsnius. Kai delegatai pradėjo įrodinėti, kad toks pasielgimas yra ne korektiškas ir, kad tai yra priešinga BALFo statutui, Končius suvažiavusius gązdino pasitraukimu, jei A. Oliš ir S. Gegužis nebus prašalinti. Pastacius balsavimui (balsavime dalyvaujant ir Detrote "delegatams") 13 balsų prieš aštuonis Olio ir Gegužio pašalinimas buvo "aprobuotas". Na, "aprobuotas" tai "aprobuotas", bet BALFo statusas sulaužytas. Vietoje sandariečio Gegužio, į BALFo centrą buvo įvestas katalikiškos srovės žmogus M. Zujus ir vietoje Olio — tūlas Adolf Bach. Protesto ženklau, naujasis direktorius adv. P. Višcins iš Broktono, iš direktorių pasitraukė. Tai "demokratiai" "sudemokratinti" ir nepartinę šalpos organizaciją BALFą. Bet tai dar ne viskas. Šio suvažiavimo proga atsitiko dar kai kas.

BALFas LIETUVĄ, LATVIJĄ IR ESTIJĄ PRIPAŽINO SOVIETŲ ŠALIMIS.

Tai atsitiko tokiu būdu. BALFo Centras, šio suvažiavimo — seimo proga, atspausdino suvažiavimo

programą atskira knyguite. Toje knyguiteje tarp kitko patalpino skelbimą, kurio svarbiausioji dalis skamba sekančiai: "...Siunčiame pakius į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitas Sovietų Sąjungos šalis..." — Tuo būdu žodelio "kitas" pagelba tikrai paversdami Sovietų Sąjungos kraštais, kas neatitinka ne tik eilinio lietuvių galvosėnai, bet ir State Departmentą, kaip pasisakius, kad Lietuva yra skaitoma Nepriklausoma valstybe, o ne sovietų šalimi — pastatė nemaloniąje padėtyje prieš sovietus.

Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis, kalbedamas BALFo bankete Statler viešbutyje, dėl šio įvykio pareiškė nepasitenkinimą. Bankete dalyvavusieji konsulo pareiškimą priėmė gana karštai.

Vieni spėlioja, kad dr. J. Končiaus pradėtoji komedija gali virsti sunkių išgyvenimų drama, o kiti — tragedija. Nebūdama aiškiaregiš, pranašauti atsisakome, bet faktas yra faktas, kad susidariusi nemaloni atmosfera lietuvių patrijotą kala prie kryžiaus, ir žiauriai jį pažeidžia.

NELIETUVIŠKA POLITIKA

Ign. Povilaitis

Lietuviai turi būti patys savo likimo kalviai. Nereikia svajoti, kad kas kitam laimę kurtų. Kalbant Lietuvos laisvinimo reikalais, pasakytina tas pats. Svetimieji neateis išterorizuotą kraštą vaduoti ir nesugrąžins iš Sibiro ištremtųjų.

Mus seniai kankina mintis, kad maskoliai Lietuvą kankina, kad lietuvių didvyrių kaulai samanoja tolimose ir sunkiai pasiekiamose Sibiro stepėse. Mums skaudu, kai kankinių raudos, pasiekusios mus, drasko mūsų širdis, šaukdamos keršto.

Su pasibaisėjimu tenka konstatuoti faktą, kad pavergtų tautų politikoje nėra vienybės reikalauti atitaisyti — vakarų padarytą skriaudą pavergtomis tautomis. Atsiranda balsų, kurie net drįsta sakyti, kad Lietuvos klausimas nėra pribrendęs tarptautinėje politikoje, tuo duodami suprasti, kad reikia tylėti. Tokios mintys ir tokie išvedžiojimai yra smerktini. Tačiau tokias mintis mummyse skleidžia ne tik paskiri asmenys, bet ir mūsų laikraščiai.

Spalio mėn. 24 d. "Drauge" p. Narkeliūnaitė, mergautišku nekaltumu filosofuoja, kad reikės pagimdyti "Lietuvišką bylą". — "Darbininkas", — konstatuodamas ir išvedžiodamas tas "auksines patriotiškas mintis" 78 nr. rašo: — "Autorė abejoja, ar dabar patogus momentas, kad kokia vakarų valstybė įneštų Pabaltijos klausimą".

Prancūzai tokias mintis laikytų defetizmu ir išdavikiškumu, nes tai yra naikinimas tautinio atsparumo ir tokia politika pasitarinama komunizmu. Ne jau gi p. Narkeliūnaitė norėtų tuo pasakyti, kad ji pabėgusi iš Lietuvos yra laiminga ir, kad jai rusiškas teroras yra tolimas — nežinomas ir jis jos neveikia? Manau, kad jai, kaip politinių įvykių fiksotojai prie Jungtinių Tautų, turėtų būti žinoma, kad tautos laisvė neperkama vien pavasariais ar katastrofų laiku. Taip pat, kad jai, kaip lietuvi — Pabalties dukrai, Lietuvos laisvinimo klausimas ne pribrendusiu niekad nebuvo. Tai kodėl taip rašoma?

Nepriklausomybės laikais, minint kariuomenės šventę.

Bernardas Brazdžionis

Vienas žymiausių mūsų poetų, žurnalo "Lietuvių Dienų" — Kalifornijoje, vyr. redaktor., atvyksta Čikagon ir dalyvauja gruodžio 9 d. 1941 m. lietuvių tautos sukilimo ir rezistencinės veiklos 15 metų sukakties minėjime. Programoje dalyvauja JAV ir Kanados žymiausias meninės jėgos. — Pradžia 10 val. pamaldomis Šv. Kryžiaus bažnyčioje, kurias laiko kun. kleb. A. Linkus ir pamokslą sako kun. dr. V. Rimšelis. Minėjimas prasideda 3 val. po pietų Marijos aukšt. mokykloje.

DAIL. A. RŪKŠTĖLĖS

KŪRINIŲ PARODA ČIKAGOJE

Gruodžio mėn. 1 d. Lietuvių auditorijos salėje atidaryta dailin. A. Rūkštėlės kūrinų paroda. Parodą rengė Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjunga. Ją globoja Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis.

Dail. A. Rūkštėlė, vos pernai atvykęs iš Australijos, suskubo su rengti savo kūrinių parodą Los Angeles, Kalifornijoje, o dabar — Čikagoje. Nei didelis nuotolis, nei su paroda susijęs išlaidas, dailininko neatbaidė nuo užsibrėžto tikslo — kultūriškai pabendrauti su savo tautiečiais. Tai tikrai džiugus reiškinys mūsų bendruomeniniame gyvenime; gi tuo pačiu dar vienas didelis laimėjimas lietuvių kultūrinėje veikloje.

Ypač reikšminga ši jo paroda dar ir tuo, kad dailininkas jau rengė savo amžiaus 50 metų sukakties progą. Be to, šie metai supuola su jo 25 metų dailininko veikla. Taigi, čikagiškiai dail. A. Rūkštėlės kūrinių parodą turi dviguboję sukaktyje.

Peržvelgus jo vieno ruoštas meno parodas ar dalyvavimą misionerose parodose, puikiai galime pasidaryti vaizdą apie jo kūrybingumą. Vien trečties gyvenimo laikotarpį parengė 6 (o dabar 7-toji) kūrinių parodas vienas (Vokietijoje — 1, Australijoje — 4 ir USA — 1) ir 12-je meno parodų dalyvavo su kitais dailininkais.

Čikagos parodoje išstatyta 40 alejinųjų ir akvarėle tapytų darbų: peizažų, portretų, kompozicijų ir natūrmortų.

Dail. A. Rūkštėlės kūrinių paroda įvairi ir įdomi taip sužetais, taip spalviniu įvairumu, na, ir tapybine technika.

Lietuvių Dailės Instituto

Naują valdybą sudaro: pirm. — A. Valeška, vicepirm. — T. Valius, gen. sek. — A. Marčulionis, išdin. — P. Augius ir nariai — V. Petravičius ir V. Vizgirda. Instituto atstovai atskiriems kraštams: J. A. Valstybėms — V. Vizgirda, Kanadai — T. Valius, Europai — A. Mončys ir Australijai — T. Zikaras.

Nauja inžinierių valdyba

Lapkričio 11 d. įvykimas ALIAS Čikagos skyriaus susirinkimas, išrinko naują valdybą: J. Mulokas, J. Variakojis, E. Jasūnas, J. Kizlauskas ir V. Naudžiūnas. Revizijos komisijon: S. Švedas, J. Ruokis ir J. Jurkūnas.

Prancūzija

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS

Šių metų lapkričio mėn. 19 d. suėjo Pasaulio Lietuvių Archyvo veiklos dešimtmetis. Ta proga reikia skubiai suregistruoti šiais metais gautąją medžiagą, sudaryti statistinius duomenis turimos medžiagos, sukataloguoti turimą medžiagą, kad būtų galima panaudoti, sudaryti suntęjų sąrašą ir paruošti dešimtmečio veiklos apžvalgą. Archyvas neturi pinigų pasisamdymui darbininkų, tad mi nėtiems darbams atlikti kviečiami visi (jaunimas, suaugę ir senimas) Čikagoje gyvenantieji ir lietuvišką talką. Archyve dirbama pirmadieniais, trečiadieniais 7—9 v. vak. Kas sutiktų patalkininkauti, malonėkite parašyti kuriomis savaitės dienomis galite atvykti. — Kad darbus būtų racionaliai suskirstytas, kiekvienam talkininkui bus pranešta kurią dieną atvykti.

Pasaulio Lietuvių Archyvas yra viso pasaulio lietuvių įstaiga, bet ji talką atvykti tėra privilegijuoti tik Čikagos gyventojai. Kas negalėtų atvykti dirbti, bet galėtų porą dolerių atsiųsti darbininko pasamdymui, tad labai prašoma tai padaryti. Kitų vietovių lietuvių, negalį atvykti talkon, bet vertiną šios įstaigos darbą, taip pat prašomi atsiųsti poros dolerių auką.

Laiškus ir aukas siųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 West Marquette Rd., Chicago 29, Ill.

Įvyks jaunimo kongresas

Kitąmet birželio pabaigoje šaukiamas jaunimo kongresas. Tuo pačiu metu įvyks ir J. A. Valstybių ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventė, kurią ruošia L. B. Čikagos apygarda. Ji ir kongresą šaukia.

Bus išleisti "Lietuvos kryžiai"

Įvykusiame tremtinių inžinierių suvažiavime prof. inž. Stp. Kolupaila iškėlė mintį išleisti dailin. A. Varno lietuviškų kryžių rinkinį — albumą "Lietuvos kryžiai". Rado pritarimą ir sudaryta leidimo komisija: dail. A. Varnas, G. J. Lazauskas, V. Vintartas ir Br. Kviklys. Tai bus antroji laida, nes pirmosios teišėjo tik 100 egz. ir šiuo metu jau unikumas.

Dailininkų S-gos biuletenis

Pereitą vasarą susiorganizavo Čikagoje ir apylinkėse gyveną dailininkai, žinoma, nepriklausą Lietuvių Dailės Institutui, ir naują sąjungą, pasivadinę — Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjunga. Valdybą sudaro: pirm. — Z. Kolba, vicepirm. — Br. Murinas, sek. — J. Pilipauskas, išdin. — Vl. Vaitiekūnas ir narys spaudos reikalams — M. Šileikis. Išleido ir biuletinį, spausdintą rotatoriumi, 20 psl. su viršeliais. Turinys — organizaciniai reikalai, kronika. Biuletinį redaguoja: M. Šileikis, Vl. Vijeikis ir J. Tričys.

Truputis iš anų laikų

— Daug kas nežinojo, kad Lietuvos šiaurėje — Žagarėje, gyventojų turintis per 5.000 miestelis ir žinomas Žagarės vyšniomis, buvo ir Spaudos muziejus ir vienintelis Lietuvoje, žinoma, privatus, mokyt. Juozo Kirlio nuosavybė. Už dviejų metų — 1958 m. bus minima to Spaudos muziejaus 50 metų sukaktis. Tas kuklus, darbus pradinės mokyklos mokytojas dar caro laikais pradėjo įdomautis periodika ir rinkti. Minint mokyt. J. Kirlio Spaudos muziejaus 1938 m. 30-ties metų sukaktį, brangus jo turtas užėmė 10 kambarių: 9-se buvo sudėta periodika ir viename — senienos. Kambariai buvo suskirstyti taip: 1. Prūsų kraštas — 240 laikraščių atskirais pavadinimais ir 97 knygos, 2. Vilniaus kraštas — 276 laikraščiai ir 280 knygų, 3. Švėtimomis kalbomis apie Lietuvą — 519 laik

raščių ir 175 knygos, 4. Lietuviai svetur — 527 laikraščiai ir 373 knygos, 5. Mokyklinis jaunimas, kariai, šauliai ir moterys — 373 laikraščiai ir 424 knygos, 6, 7 ir 8 kbr. Pedagoginis kabinetas — 289 laikraščiai ir 1944 knygos, 9. Kauno ir provincijos — 993 laikraščiai ir 651 knyga. Iš viso laikraščių atskirais pavadinimais buvo 3197 ir knygų — 3954. Tas buvo iki 1938 metų pabaigos ir vėliau — skaičius padaugėjo. Koks likimas to muziejaus ir jo savininko, nežinia. Amžius persiritęs per 65 metus.

— Didieji Lietuvos Banko rūmai Kaupe buvo pradėti statyti 1927 m. ir baigti 1929 m. Rūmų statytojai — prof. M. Songaila ir inž. A. Vizbaras. Vyriausią fasadą iš Maironio g-vės puošė trečiojo aukšto pusrutulio pavidalo langės esanti didelė dail. K. Šklėriaus skulptūrinė grupė, vaizduojanti Lietuvos darbo, gausos ir saugumo simbolines figūras. Iš šios pusės einama ir vidų, kur yra ypatin gai puošni operacijų salė. Vėjus rūmų vidaus puošimo darbus atliko dailininkai: K. Šklėrius, P. Kalpokas, V. Didžiokas ir kt. Rūmų statyba su įrengimu atsiėjo apie 6,5 milijono litų. Tai buvo vienas gražiausių pastatų, net ir Pabaltijoj.

— Nemas buvo ilgiausia Lietuvos upė ir turėjo 936 kl. ilgumo. Apdainuotoji Šešupė — 244 klm., Nevėžis — 214 klm., Minija — 198 kl., Dubysa — 144 klm. Lietuvoje yra 1305 ežeras ir didžiausias Naručio ežeras, Vilniaus krašte.

— Pirmoji lietuvių parapija Amerikoje įkurta 1885 m. Pitstone (Penn.) šv. Kazimiero vardu, kuri ir dabar gyvuoja, energingo klebono kun. Jono Kasakaičio vedama. Pirmasis ten atvykęs lietuvis buvo knygnešius Andrius Teplušis, 1869 m., iš Alvito, Vilkaviškio apskr. Parapija, kaip minėta, įkurta 1885 m., bet lietuvių kunigaikščių tik 1889 m., tai buvo kun. A. Burba. Anksčiau klebonavo kitataučiai. Bet jis atvykdamo iš Plymuto — kito miesto, laikyti pamaldų. Bet pirmuoju paskirtu kunigu buvo Sibiro kankinys Jurgis Kolesniskis. Jis buvo ir pirmuoju klebonu Čikagoje — Briūporte, šv. Jurgio parapijoj. Pirmoji lietuviška mokykla ir pirmoji Amerikoje, įkurta Pitstone 1891 m. kun. Juozo Zlotožinsko (jis ir pirmas lietuvis kunigas, baigęs moksklus Amerikoje). Mokytojavo vargonininkas Jonas Starkevičius. Mokinijų buvo per 30. Šioj parapijoj klebonavo žymūs kunigai veikejai: kun. M. Sedvydis, kun. A. Kaupas ir po jo — nuo 1912 m. iki šių dienų kun. J. Kasakaitis, didis lietuvis patriotas ir spaudoje pažįstamas scenos veikalais, lyrika ir šiaip publicistika.

— Lietuvos Statutas išėjo 1529 mt. Tai buvo pirmoji laida. Papildyta ir pataisyta — antroji, išėjo 1566 m. ir trečioji, visai nauja redakcija — 1588 m. Buvo pilnas įstatymų rinkinys. Vėliau išverstas į lotynų ir lenkų kalbas ir veikęs Lietuvoje iki 1840 metų. Pats statutas rašytas gudų kalba ir buvo vienas didžiausių gudų kalba veikalų. Tuomet gudų kalba buvo rašomi ne tik valstybiniai dokumentai, įvairūs kunigaikščių įsakymai ir privilegijos, bet ir visa eilė kitokio pobūdžio raštų. — Lietuvos Statute susisteminti ligi tol veikę papročiai, teisiniai nuostatai, privilegijos, įsakymai duoti įvairiais laikais bajorams, Bažnyčiai ir miestams. Toks puikiai parengtas teisynas rodo ano meto visuomenės valstybinį subrendimą.

— Šiomet suėjo 50 metų, kai išėjo iš spaudos dr. Vinco Pietario drama — Kova ties Žalgiriu, kurią išleido Amerikoje ejęs žurnalas "Dirva", redaguojamas kun. A. Mikulo. Veikalas plačiai buvo veidintas ir Lietuvoje, net ir kaimo scenoje. Tuo pačiu metu — 1906 m. "Dirva" išleido: kun. A. Kaupo — Karvojaus laiškus, Vaizgan to apysakėles, kun. J. Balvočiaus — Geručio — apologetinio turinio veikalą — Pamokslai be kunigo ir J. Uosio (kun. prof. F. Kemėsio) vertimą — Sociališkas klausimas XIX-me amžiuje.

SKAUTAI BUDI!

SKAUTŲ VYČIŲ IR VYRESNIŲJŲ SKAUCIŲ SĄSKRYDIS

Lapkričio 10—11 d. iš įvairių Atlanto pakraščio vietovių į New Britain, Conn., suvažiavo apie 80 skautų vyčių ir vyr. skaucių į savus sąskrydžius. Tai buvo pirmasis toks vyr. skaucių sąskrydis šia me pakraštyje ir ketvirtasis skautų vyčių. Dalis suvažiavimo darbų buvo atlikta bendrai, dalį užsiėmimų skautai ir skautės turėjo atskirai.

Suvažiavimą atidarė M. Plečkaitytė, į Garbės Prezidiumą pakviesdama vietos kleboną kun. Karakauską, kun. St. Ylą, Hartfordo skautų tėtų k-to pir-ką A. Šovą ir LSB JAV-se 1-ojo Rajono Vadeivą v. s. A. Matonį. Sekretoriai tu buvo pakviesti J. Liudžiūsis ir L. Stankevičiūtė.

Po vėliavų įnešimo, Garbės Prezidiumo nariai trumpai pasveikino suvažiavimo dalyvius. Po to sekė visa eilė pašnekeščių, diskusijos. Suvažiavimo eigoje pašnekesius skaitė kun. St. Yla "Lietuviškąjį šeimą", dr. A. Šerkšnas "Vynas ir moteris", v. s. A. Matonis "Vyčiavimas", ps. R. Molienė, sk. v. Molis, v. s. E. Putvytė.

Šeštadienį vakare įvyko viešas laužas — pasilinksminimas, praėjęs dideliu pasisekimu. Laužo programoje pasirodė Hartfordo ir New Haveno skautės, o G. Pirmkas iš New Yorko parodė filmą iš Nemuno ir Neries vasaros stovyklų. Ps. J. Benešiusas visus pra-juokino "pacituodamas" kai kurias suvažiavimo kalbėtojų mintis. Laužą vedė ps. R. Kezys. — Reikia pastebėti, kad greitimame Hartforde tuo metu vyko ateitininkų valdybų suvažiavimas. To suvažiavimo dalyviai organizuotai dalyvavo skautų vakare.

Sekmadienį ryte gražus būrys uniformuotų skautų vyčių ir vyr. skaucių dalyvavo pamaldose, kurių metu suvažiavimo dalyviams pritaikytą pamokslą pasakė kun. St. Yla.

Suvažiavimo metu įvairiomis progomis aktyviai diskusijose dalyvavo: J. Ulėnas, V. Pileika, V. Plečkaitis, J. Benešiusas, R. Kezys, A. Bobelis, Ed. Kaminskas, Molis, J. Raskys, G. Vildžiūsis ir kt. Vyčių sąskrydžiui pirmininkavo V. Zdanavičius ir R. Kezys.

Suvažiavimo dalyviams nuosirdžiai priėmė ir vaišino New Britaino skautai ir skautės bei jų mamytės. Jiems priklausė dalyvių nuosirdi padėka. Didžiausia suvažiavimo rengimo našta vežė N. B. skautų Vyčių būrelis, kuriam vadovauja V. Plečkaitis.

Šiuo metu LSB JAV 1-ojo Rajono skautų vyčių skyriaus vedėju yra ps. J. Raskys, o vyr. skaucių veiklą koordinuoja v. s. E. Putvytė.

remti skautų or-ją, spaudoje iškeliant šios org-jos svarbą lietuvių bėsišlaidymo srityje.

Komitetas pasiskirstė pareigomis: Balys Švalbonas — pirmin., M. Klijeckienė ir dr. E. Noakas — vicepirm., G. Setikienė — išdininkė, dr. Br. Nemickas — sekretorius ir J. Audėnas ir P. Ulėnas — nariai. Komiteto adresas: B. Švalbonas, 26 O'Brien Place, Brooklyn 8, N. Y. Tel. MI 7-4543.

SKAUTAI GELBSTI

Lapkričio 12 d. įvykusiame Balfo vakare New Yorko skautai ir skautės labai uoliai talkininkavo šio vakaro rengėjams, padėdami tvarkyti salę ir išplatindami daug loterijos bilietų. Tauro tunto vadovybė yra pasiryžusi visur ir visada padėti Balfui kilniam ne-laimingųjų lietuvių šelpimo darbe. Vakaro rengėjai tunto vadovybei išreiškė padėką už tokią nuosirdžią talką. — Uniformuoti skautai ir skautės į vakarą buvo leidžiami nemokamai.

SKS

MINĖJO KARIUOM. ŠVENTĖ

Lapkričio 25 d. apie 100 New Yorko skautų ir skaucių dalyvavo iškilmingoje Tauro tunto ir Neringos vietininkijos suiegoje. Suiegos tikslas buvo paminėti Lietuvos Kariuomenės šventę ir Lietuvos Skautų S-gos 38-sias metines. Kariuomenės šventės proga kalbėjo "Vienybės" redaktorius Juozas Tysliava. Karių vardu suiegos dalyvius sveikino "Kario" redaktorius Zigmantas Raulinaitis, o tėtų vardu — dr. E. Noakas.

Tauro tunto adjutantas ps. V. Mikalauskas perskaitė tuntininko įsakymus, pagal kuriuos Šarūno draugovės skautai A. Šetikas, A. Krušinskas ir A. Rimavičius pakelti į paskiltininko laipsnį. Šarūno dr-vės draugininkas vyr. sl. A. Bobelis gavo viešą pagyrimą už pavyzdingą vadovavimą savo draugovėms. Šarūno dr-vės Arų skiltis, kuriai vadovauja sl. J. Reventas, gavo garbės gairėlę už laimėtą lituanistinių žaidimų konkursą. Daina Botyriūtė davė skautės įjodę. Rimties minute buvo pagerbti žuvę Lietuvos kariai ir partizanai.

Po suiegos įvyko jaukus lauželis, kuriame pasirodė vilkiukai ir Šarūno dr-vė. Lauželį vedė sl. D. Audėnaitė. Laužo skautiškas jau-

nimas ir kelios dešimtys tėvelių smagiai pasilinksmino.

Tauro tuntu šiuo metu vadovauja ps. Romas Kėzys, o Neringos vietininkės pareigas eina vyr. sl. Aldona Noakaitė. SKS.

— Ps. Mikalauskas, New Yorko skautų Tauro tunto adjutantas, yra išrinktas naujuoju Brooklynio Piliiečių Klubo vedėju. Brooklynio Piliiečių Klubo patalpose vyksta didžiausia dalis N. Y. skautų užsiėmimų.

— Vyr. sl. J. Ulėnas, New Yorko skautų Šarūno dr-vės draugininkas, yra išrinktas Korp! Vytis N. Y. Sk. pirmininku.

— Vyr. sl. Vyt. Gobužas, N. Y. skautų vyčių dr-vės vadas, 1001 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y., telef. PR 2-2964, yra skautiškos spaudos ryšininkas New Yorke.

Dėl registracijos į BSA

New Yorko skautų Tauro tunto štabo posėdyje lapkričio 23 d., dalyvaujant ir tėtų atstovams, nu spręsta, kad kol kas į Boy Scouts of America nesiregistruoti.

RAŠINĖLIO KONKURSAUS

New Yorko skautų tėtų ir rėmėjų k-tas skelbia visiems N. Y. skautams ir skautėms rašinėlio konkursą. TEMA — "Idomiausias įvykis skautų stovykloje". Visi rašiniai turi būti pristatyti sktn. R. Šilbajoriui, 309 West 109 St., Apt. 1B, New York 27, N. Y., ne vėliau 1957 m. sausio mėn. 15 d.

Rašinius turi būti bent ranka rašytų 4—5 puslapių.

Tėvų k-tas skiria pirmąją premiją laimėjusiam skautui ar skautėi 25 dol., antrąją — 15 dol., trečiąją — 10 dol. Laimėtojų rašiniai ir autorių nuotraukos bus patalpintos "Skautų Aide".

Rašinius turi būti pasirašytas slappyvardes. Kitame uždarame vo ke turi būt įrašyta autoriaus slappyvardė, tikroji pavardė ir adresas.

Rašinių vertinimo komisiją sudaro: sktn. R. Šilbajoris, tėtų k-to atstovas dr. Br. Nemickas ir vienas N. Y. Kultūros Tarybos narys.

Konkurse kviečiami dalyvauti visi skautų Tauro tunto ir skautų Neringos vietininkijos nariai. R. Kezys

Lietuviškajai visuomenei

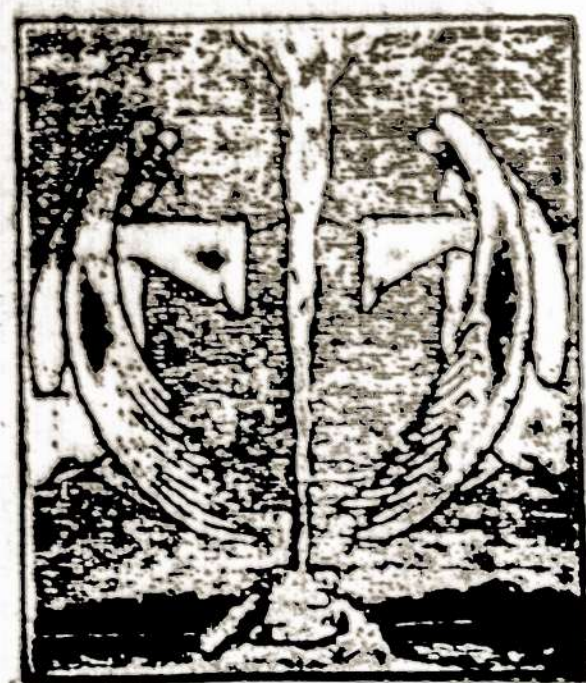
Vasario 16 Gimnazija, kurioje visi dalykai dėstomi lietuviškai, išleido geroką būrį abiturientų, studijuojančių įvairiuose Vokietijos ir kitų valstybių universitetuose. Nuo šių metų išduodami atestatai visiškai prilygus vokiečių valstybinių egzaminų atestatams. — Vasario 16 Gimnaziją sudaro beveik pusantro šimto lietuviško jaunimo, kuris rengiasi būti švietuosiais, naudingais tremty ir sugrįžus į laisvą Lietuvą. Skolos už gimnazijos rūmus ir žemės sklypą dabar yra išmokėtos. Gimnazija turi gerai įrengtą mokinų bendrabutį, biblioteką, sporto aikštę, valgyklą ir kt. priemones.

Šių laimėjimų gimnazija pasiekė tik didelio mūsų išievių tautinio susipratimo, solidarumo ir nepaprasto dosnumo bei pasiryžimo dėka. Gimnazijos Mokytojų Tarybą reiškia nuosirdžiausią padėką visiems aukotojams, kurie remia ir išlaiko šią mokslo įstaigą, būrelių vadovams, kurie, nesigailėdami laiko ir jėgų, tęsia sunkų aukų rinkimo darbą, didelis gimnazijos dėkingumas priklauso — BALFui, remiančiam gimnaziją maisto produktais, drabužiais ir kitomis gėrybėmis.

Vis dėlto šita mokslo įstaiga dar tebeturi kovoti su nemažais pinigais sunkumais. Visa bėda, kad žymi būrelių dalis, kuria remiasi gimnazijos išsilaidymas, per ilgą laiką pavargo ir neįstengia gimnazijai sumokėti mėnesinių įnašų. Dėl to skola už gimnazijos išsilaidymą, pirmiausia maisto tiekėjams, emė smarkiai augti. Po kurio laiko gali įvykti krizė.

Mokytojų Taryba kreipiasi į lie-

Vasario 16 Gimnazijos
Direktorius ir
Mokytojų Taryba

Maironis

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komisija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuodii-
ra. Nesenadoti rankraščiai grąšina-
mi autoriams pareikalavus.

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

DARBAI IR ŽODŽIAI

Rašo — A. J. Kaulėnas

Sakoma, kad gerais norais ir
pragaras grįstas, bet vien gerų no-
rų ir gerų bei gražių žodžių, kaip
rodo gyvenimo patirtis, dar nega-
na, kad gimtų darbai.

Tiesa, visada prieš gimstant
darbui, tariamas žodis, bet liūdna
tada, kada tartam žodžiui nebe-
randama valios paversti jį darbu.
Gi gyvenimas kuriamas darbais ir
tų darbų vakar ir šiandien laukia
iš mūsų lietuviškoji tremtis.

Negalime nusiskusti savais dar-
bais, tai nepasigyrimas — faktas;
iš kitos pusės, jei visi mūsų tarti
žodžiai būtų virtę darbais, ištik-
rų, mes galėtume turėti kur kas
gražesnį savo veiklos ir darbų ba-
lansą.

Amerika yra lietuviško gyveni-
mo ne tik centras, bet ir širdis. —
Čia lietuviška kolonija (senoji išei-
vija ir naujoji politinė tremtis) sa-
vo gausumu, organizuotumu ir
veikla atlieka didžiulį ir vertingus
darbus, bet toje veiklos grandyje
mes, lietuviai nacionalistai, kol
kas dar nespėjome užimti mums
deramos pozicijos. Mūsų organi-
zuoti branduoliai: Anglijoje, Va-
karų Vokietijoje, Australijoje, Ka-
nadoje ir, ypač JAV-bėse iki šiol
per mažai kreipė dėmesio į eilų
gausinimą, jų stiprinimą ir naujų,
priaugusių jėgų įtraukimą į Lie-
tuvos Atgimimo darbą.

Mes tariame ir tikime, kad tik
ir tik lietuvis nacionalistas yra
našiausia ir vertingiausia asmeny-
bė tautos tarnyboje, nes jo min-
tytis ir jo darbai nėra sužaloti jo-

Vienybės darbo keliu

Jonas Miškinis

Psichologai sako, jog žmoguje
glūdi dvejoji pradai: gero ir pik-
to. Iš čia ir pasireiškia žmogaus
kova ne tik su kitais, bet ir pats
savim. Čia jis stato ir kuria, čia
vėl griauia ir ardo. Jo dvasia la-
kioja bedesimis ir, tarsi nardosi
saulės spinduliuose, o kūnas vaik-
što žeme ir dažnai maudosi savi-
meilės purvuose. Šita pasekmė,
kad žmonijos gyvenimas kompli-
kuojasi, rieda kaip automobilio
ratai akmenuotu bei duobėtu ke-
liu. Suprantama, jei žmonijoje nė-
ra darnumo, tai ką kalbėti apie
žmonių kompleksą. Senais laikais
romėnai mėgdavo sakyti, kad —
tres faciunt collegium, — bet kur-
ties žmonės, dažnai keturiuos nu-
monės. Tačiau nevisada esti tos
nuomonės pagrįstos, nevisuomet
nuomonių autoriai įsitikinę tuo,
ką gina. Dažnai veikia sumetimas,
atsieit egoizmas, savimeilė.

KRITIKA VIRŠ RIBŲ

Stebėdami gyvenimą, mes ma-
tome jame gražių paveikslų, kil-
nių idėjų ir šūkių. Vieni jais ge-
rinės, kiti — kritikuojame. Ga-
liausiai kritikuojame mažai nusi-
mąnydami, kritikuojame nieko ne
suprądami. Kritika dažnai ky-
la iš to, kas tą ar kitą paveikslą pie-
šė, idėją paskelbė... Dėlto ir ob-
jektivaus įvertinimo sunku tikė-
tis. Patinka žmogus, patinka ir jo
darbai. Atrodo, išvada aiški: pa-
sitenkinimas, nesutarimas, kivi-
čiai ir intrigos.

Tas pat yra ir organizaciniame
gyvenime. Nespėjome sušilti svc-
tumuose kraštuose, bet jau spėjo-
me susiskirstyti į srovines grupes

kiais internacionaliniais išpaiegi-
jimais, kurie visada būna daugiau
ar mažiau žalingi pasikiroms tau-
toms.

Kiekviena idėja ir kiekviena
tauta atgimsta ir ryžtasi darbu
per asmenybę, nes tik tvirtų ir ryž-
tingų asmenybių suma sudaro pa-
grindą tautos žygiams. To neiš-
leiskime iš akių ir savo veiklos
planuose turėkime vienu iš pag-
rindinių tikslų — didinti savo ei-
les ir jas stiprinti idėjine dvasia.
Gi išsprendę sąžiningai šią pro-
blemą, kartu išsprendime ir daugelį
kitų — savo ekonominio pajegu-
mo klausimą, politinio svorio ir tt.

Mūsų idėjos bičiulių darbai pra-
eityje ir jų ne vieno pralietas
kraujas kovos laukuose lai neisdy-
la iš mūsų širdžių ir lai skatina į
darbą. Nelikime patys ir skatin-
kime kitus nepasidaryti vieno žo-
džio vyras. Tegul mūsų darbai
parodo mūsų nemeluotą meilę sa-
vo tautai ir tada, ištikrų, mes
galėsime garbingai atlikti visus
statomus mums gyvenimo uždavi-
nius, tiek šiai dienai, tiek rytdie-
nai.

Blogas tas katalikas, kuris bijo
viešai persizęnoti, blogas ir tas
nacionalistas, kuris neateina tal-
kon į darbą, nes iš tų, kad ir
tremties sąlygose atliekamų mū-
sų darbų, gims lietuviško naciona-
lizmo ateitis.

Idėja yra nemari, kol ją remia
darbo rankos ir gavę ją iš praeti-
ties, pasirenkime garbingai per-
duoti ateitai. Tik tada mes būsi-
me atliekę savo pareigą ir mūsų
žodžiai virtę darbais tikrai lai-
duos tautai skaistenę ateitį.

VIENYBĖS BŪTINUMAS

Tautos vienybės būtinumas lie-
tuvų tautai jau ne vien tik sup-
rantamas, dar labiau šiuo laiku,
kada esame atskirti nuo savo gim-
tojo krašto ir Lietuvos kamieno.
Išgyvenome skaudžiausius mūsų
nepriklausomo gyvenimo momen-
tus — netekome Lietuvos nepri-
klausomybės ir tautos laisvės. Tai
yra mums labai didelis ne tik mo-
ralinis, bet ir ekonominis smūgis,
skaudi realybė, kurią tenka visai
lietuvių tautai pakelti.

Šiandien labai netikslu ieškoti
kaltininkų dėl padarytų klaidų iš
Lietuvos nepriklausomybės laikų.
Mes turėtume visi atsiminti, kad
mūsų tauta savo praetyje yra pa-
kelusi daug sunkumų ir nelaimių,
bet anų laikų vieningo ir ryžtingo
darbo dėka, išliko gyva.

Praradę tautos laisvę, turime ją
vėl atgauti. To reikalauja gyvena-
masis momentas ir mūsų ateitis.
Reikalinga vieninga, konsolidacija.
O ją įvykdyti galime tik per glau-
dų visų organizacijų bendradarbia-
vimą ir suderintą veikimą.

JONAS VIRBALIS SUKAKTUVININKAS

Jonas Virbalis, vienas aktyvesni-
ųjų nacionalinės idėjos puoselė-
tojų, LASO steigėjų bei veikėjų,
š. m. gruodžio mėn. 12 d. švenčia
savo 50-ji gimtadienį.

Jonas Virbalis yra gimęs 1905
m. Bertašiūnų km., Seinų apskr.
Taigi yra dzukas. Dzūkai papras-
tai yra gana kalbūs, bet Jonas
kalma mažai, nes tučią kalbų ne-
pakencia. Kaip visuomeninkas,
Jonas yra pavyzdingas, punktua-
lus, tiesus, teisingas ir ištvermin-
gas.

Į visuomeninį ir kultūrinį dar-
bą Jonas įsijungė gana anksti —
pačioje jaunystėje, besimokyda-
mas Alytaus valstybinėje gimnazi-
joje. Nuo to laiko Jonas savo nu-
sistatymams liko ištikimas iki šių
dienų. Ir tai suprantama, nes jis
asmeniškai naudosi neieškojo ir
neieško. Iš jo lūpų skundo nete-
ko išgirsti, nes jo dvasinės bū-
-

nos skausmus tramdė ir tebetram-
do kietas darbas, pasišventimas,
bei tautos reikalų supratimas.

Baigęs gimnaziją ir Karo Mo-
kyklą Jonas studijuoja Vytauto
Didžiojo Universitete. Čia jis, kaip
nacionalistinių idėjų puoselėtojas
ir gynėjas, parodo didelį ataktu-
mą ir savystovumą. Jis, bene pir-
masis studentai meta šūki, kad
lietuviškasis nacionalizmas negali
būti jungiamas ar grindžiamas sve-
timųjų svetūr sukurtomis filosofij-
omis, o turi išplaukti iš lietuvi-
iš Lietuvos širdies ir turi būti gry-
nas kaip kriekstolas. Toks radikalus
nacionalinis supratimas kaip
kam nepatiko ir Jonas iš vienos
pusės susilaukė gražaus talkinin-
kų būrio, o iš kitos pusės — ne-
malonumų.

Šiuo metu Jonas Virbalis yra
LASO JAV Vietininkijos pirmi-
ninkas, LAS Vyr. Vald. narys,
LB Clevelando apylinkės pirmi-
ninkas, ALTO, BALFO, LKS Ra-
movės, LTSA ir SLA narys.

Jubilatui yra nesvetimas ir
spaudos darbas. Bendradarbiavo
Lietuvoje, bendrai su kitais stei-
gė nacionalinės minties spaudą
tremtyje — Vokietijoje ir nėra
pasyvus Amerikoje.

Su malonumu tenka sukaktin-
kų sveikinti garbingo — 50-ties
metų sukakties progą ir palinkėti
jam ilgiausių metų nepalūžti ko-
voje už Lietuvos laisvę ir nepri-
klausomybę.

R. M. Skemoniškis

GRUODŽIO 17-JI

"Draugo" dienraštyje eina at-
karpą, rašoma M. Krupavičiaus
apie 1926 metų gruodžio mėn. 17
dienos sukilmą. Paastraštė nusa-
ko visą straipsnio turinį — "Liūd-
na 30 metų sukaktis". Ištikrų
reikėtų prie šios antraštės pridėti
šauktuką, nes tas pats gerbiamas
M. Krupavičius juk ir buvo vienas
iš tos "liūdnos" sukakties orga-
nizatorių. Bet tos rūšies politi-
kams netruksta nei gėdos nei dra-
sos. Vienur jis tvirtina, kad eitų
net ir su velniu riešutauti (kuni-
gas būdamas), kad tik Lietuvai
padėtų, kitur jis iškilmingai pa-
reiskia, kad 1941 metais drašiai
"išbara" komunistinius šulius pa-
vergtoje Lietuvoje... ir nuosta-
— pats nepakliūva į kalėjimą!

Na, bet palikime tą malonumą
pačiam autoriui, gi mes, kad ir
trumpai, susipažinkime su tuo —
kas gi ištikrų organizavo tą
gruodžio 17-tos dienos sukilmą?
Palikę šiandien nuošaliai tas są-
lygas, kurios privedė prie sukili-
mo (jis mūsų supratimu buvo vie-
nintelė išėitis ir vienintelis išsi-
gelbėjimas Lietuvai nuo komuni-
stinio "išvadavimo" dar 1926 me-
tais), pasižiūrėkime, kaip gi buvo
ištikrų. Sukilimą organizavo
krikščionys demokratai (ir jų blo-
kas) kartu su tautininkais. Krik-
demai galvojo taip: sukilimą da-
ryti vistik riziškai, nors būtina.
Tad, būdami jėzuitiški gudrus,
sugalvojo tokį planą: sukilimui
vyriausybės centrinius postus pa-
vesti tautininkams (Smetonai —
prof. Voldemarus...), samprotau-
jant taip — jei sukilimas pasiseks,
tai praslinkus kuriam laikui bus
labai lengva išmesti tautininkus
iš vyriausybės ir patiems pasilai-
kyti valdžią. Na, bet jei sukilimas
nepavyktų — aišku, tada Smeto-
na, Voldemaras turės atsakyti sa-
vo galvoms ar bus nubauti kalė-

Turbūt neapsiriksiu pašakę,
kad mes esame tiek paženge, kad
mokame gerbti vienas kito indi-
vidualias savybes ir įsitikinimus.
Laisvės siekimas aiškiai parodo,
kad mes turime daug reikalų, kur-
ie mums visiems vienodai rūpi.

Siekdami laisvės, skelbkime pa-
sauliui, jog lietuvių tauta yra ga-
ji, gavinama savo neišsenkamų
kūrybinių versmų, kurios tiek
yra davusios pasauliui ir tiek yra
pasaulį veikusios, siekiant gatyti
ir veikti aukščiausiu kultūros
lygiu. Lietuvių tautos sūnumis ir
dukromis laikykime ir tuos Lietu-
vius, kurie svetūr dėl svetimų
smūgių praetyje yra praradę gim-
tąją tėvų kalbą, bet jų širdyje ir
samonėje prigijusi lietuviškumo
ugnelė vėl ima atgyti.

—&&—

jimu. Kombinacija nevisiškai blo-
ga, patogi ir saugi. Sukilimas pa-
vyko. Tie patys krikdemai buvo
patenkinti ir praslinkus kuriam
laikui, kai bandė tautininkus iš-
stumti iš valdžios... patys buvo
iš jos išmesti!

Dabartiniams krikdemams "de-
mokratams", šioji sukilimo sukak-
tis yra... "liūdna prisiminimų"
sukaktis. Ištikrų, mes reikiame
giliausią užuojautą nuskriviau-
siems krikdemams, kurie net ir
30 metų praslinkus nuo to laiko,
vis dar negali užmiršti tos skriaus-
tos, kurią padarė jiems tautininkai.
Nors katalikiškiems krikde-
mams ir turėtų būti arti širdies
atleidimo jausmai, bet... skriaus-
da per didelė, kad krikščioniška
politikieriaus širdis tai galėtų pa-
miršti ir atleisti.

Sapnuokite ir toliau praeties
sapnais, juk jie senatvėje gal ir
liko vienintelė šviesi viltis ir pa-
guoda.

Ig. Samuolis

Atsišaukimas į lietuvių visuomenę

Lietuvių Studentų Šalpos Fon-
das kiekvienais metais kreipiasi
į Lietuvos visuomenę, prašant stu-
dijuojančiam mūsų jaunimui pa-
ramos.

Šiais metais Fondas, pradėdamas
lapkričio mėn. ir baigiant sausio
mėn. 1957 m., vykdė aukų vąj.
Aukos renkamos aukų lapais, iš-
suntintais keliems šimtais lie-
tuvų — ankstyvesniems studiju-
ojančio jaunimo rėmėjams. Jie pra-
šomi pataikinti Fondo kil-
niame darbe.

Aukštąjį mokslą einas jauni-
mas yra mūsų atrama ir viltis vi-
same lietuviškame darbe. Nuo iš-
mokslineio jaunimo priklauso ir
kovos dėl Lietuvos laisvės susipri-
nimas ir svoris mūsų įtakos A-
merikos politiniame ir ekonomi-
niame gyvenime.

Tautos, neturinčios savo visuo-
menės, negali niekur savo įtakos
pareikšti.

Nuo mūsų pačių priklauso sa-
vo padėties sutvirtinimas. Turime
apie 1000 lietuvių, einančių aukš-
tąjį mokslą. Mūsų pareiga jiems
padėti. Iš surinktų lėšų Fondas
jau kelis parėmė paskolomis. Yra
reikalingų daugiau.

Fondas nuoširdžiai prašo ir kvie-
čia visą mūsų visuomenę į talką
tam kilniam darbu. Taip pat pra-
šo organizacijų skirti bent mažą
dalį nuo savo parengimų studen-
tijai parėmti.

Parama skiriama per Lietuvos
Studentų Sąjungos Centro Valdy-
bą tikrai reikalingiems patrioti-
niems studentams, nežūrint jų
politinių ir religinių įsitikinimų.

GRUODŽIO 29 D. Lietuvių Auditorijoje "Laisvosios Lietuvos" TRADICINIS SPAUDOS BALIUS

LIETUVIŠKU KELIU

Alg. Kaulėno viešnagė

ALG. KAULĖNO
VIZITO NIUANSAI

SUSISKIRSTYMAS SROVĖMIS
— GĖLIŲ DARŽELIS

Alg. Kaulėnas, "L. Liet." nuola-
tinis bendradarbis nacionaliniais
klausimais, "Tėvų Žemės" redak-
torius, LAS Anglijos vietininkijos
pirmin. ir LAS Vyr. Valdybos na-
rys, š. m. lapkričio mėn. 17—28
dienomis viešėjo Čikagoje.

Svečias be oficialių vizitų Čika-
gos tautinių srovių vadams, liku-
si laiką praleido su LAS bičiuliais
bediskutuodamas idėjinius klau-
simus. Lapkričio 22 d. svečias su
paskaita buvo pakviestas LAS Ci-
cero skyriuje, o lapkričio 25 d.
laikė viešą paskaitą Čikagos lie-
tuviškajai visuomenei Lietuvių
auditorijos didžiojoje salėje. Pas-
kaita buvo įdomi tiek savo turinio
aktualumu, tiek apimtimi, tiek ir
prelegento sugebėjimu laisvai ir
nuosekliai reikšti savias mintis.

Nors dauguma žmonių, be pie-
tų, tiesiai iš bažnyčios buvo atvy-
kusi į kariuomenės šventės minė-
jimą, mielai pasiliko ir p. A. Kau-
lėno paskaitoje. Paskaitą išklau-
sė apie 300 žmonių. Prie p. Kau-
lėno paskaitos sustoti netenka, nes
jau savo skaitytojams žadame duoti
ištaisi pradėdami spausdinti se-
kančiame Nr.

SVEČIO GARBEI
VAKARIENĖ — BANKETAS

Po paskaitos svečio pagerbimų
buvo surengta vakarienė. Vakarie-
nėje dalyvavo per 70 asmenų. Sve-
čių tarpe matėsi Amerikos Lietu-
vių Tautinės Sąjungos pirmin. dr.
St. Biežis su ponia, L. N. T. Čika-
gos sk. pirm. A. Siliūnas su po-
nia, prof. K. Oželis, dr. A. Mačiui-
kienė, dail. A. Rūkštelė, lietuviš-
kosios scenos veteranas St. Pilka
ir daugelis kitų. Vakarienės metu
buvo pasidalinta įspūdišiais ir pa-
sikeista mintimis. Dr. Stp. Biežis,
pasigėrėjęs p. A. Kaulėno gražiu
lietuvišku žodžiu, pareiškė norą
svečių nuolat turėti Čikagos lie-
tuviškos visuomenės tarpe. Be dr.
Biežio, panašiai išsireiškė ir LTN
pirm. A. Siliūnas, pulk. M. Nau-
jokas ir kiti kalbėtojai. LAS Či-
kagos skyrus svečiui įteikė mažą
dovanėlę.

Fondas kviečia aukoti, kad ir
nedidelėmis sumomis, bet visus
solidariai. Solidariai sudėtos au-
kos ir visai mažos sudaro didesnę
sumą ir igalina suteikti tinkamą
paramą. Neleiskime savo jauni-
mui ieškoti paramos svetūr, nes
mes tuo tik nukreipiame juos nuo
savo. BŪKIME SAVO JAUNIMO
DRAUGAIS — RĖMĖJAIMS.

Kas neturės progos įteikti au-
kos rinkėjui, tad Fondo adresą
yra:
LITHUANIAN STUDENTS
FUND
Account No. 11737
c/o Chicago
Sav. & Loan Ass'n.
6234 So. Western Ave.,
Chicago 36, Illinois.

Visiems anksčiau aukavusiems
ir dabartiniams autojams nuošir-
džiausia padėka.
PAREMKIME MŪSŲ PAČIŲ
REIKALĄ — MŪSŲ TAUTOS
ATEITĮ.

LIETUVIŲ STUDENTŲ
ŠALPOS FONDAS

JONAS VIRBALIS, JAV Vietin-
inkijos Valdybos pirmininką, jo 50
amžiaus metų sukaktuvį progą,
sveikina ir linki dar daug metų
geros sveikatos, sėkmės darbuotė-
je savo Tėvynei ir Tautai, sulauk-
ti laisvos ir nepriklausomos Lie-
tuvos ir nepriklausomos Lietu-
vos ir sveikam sugrįžti Atgimimui
kurti.

LAS Clevelando Skyrus.

Svečias, atsakydamas į jam tai-
kytas kalbas ir padėkojęs Čikagos
skyrui už įteiktą dovanėlę, savo
žodyje lietuviškų organizacijų vei-
kimą prilygino gėlių darželiui, ku-
riam auga rūtos, mėtos, gvazdi-
kai, lelijos, tulpės ir t. t. Girdi, li-
kimo yra lemta, kad vieniems pa-
tinka vienos gėlės, kitiems kitos.
Bet faktas lieka faktas: juo darže-
lyje daugiau įvairių gėlių, tuo jis
yra gražesnis, patrauklesnis ir tur-
tingesnis. Panašiai esą ir su susi-
skirstymu į sroves bei organizaci-
jas. Jo nuomone, kaip būtų nai-
vu iš darželio išnaikinti visas ki-
tas gėles, kad palikus vieną kurią
rūšį, lygiai esą naivu galvoti pa-
naikinti sroves, kad jų vietoje įkū-
rus vieną. Bet va, kaip darželio
gėlės yra apsaugotos tvora, taip
analogiškai ir lietuviškos organi-
zacijos — apribotos nacionaliniais
ryšiais. Ir kaip gėlė, pasodinta už
darželio ribų, greit sunyksta, taip
ir visuomeniniame veikime. tos
organizacijos, kurios nustoją tau-
tinio atspalvio, atsiduria už tautos
ribų.

PROF. K. OŽELIO PAGERBIMAS

Dalyvavęs paskaitoje ir suruoš
toje vakarienėje buvo pagerbtas
prof. K. Oželis, šiais metais šven-
čias 70 metų sukaktį. Jį pasveiki-
no "Laisvosios Lietuvos" igaliotas
leidėjas bič. J. Balčiūnas, sukak-
tuvininką prilygindamas plačiaša-
kiam ažuoliui, atspariam prieš siau-
ciančias audras ir įteikia LAS Či-
kagos skyrus dovanėlę.

Prof. K. Oželis išreiškia norą
ne tik gyventi, bet iškelti ir ko-
vingumo prasmę. — Nuo paskiro
žmogaus teisės gyventi prieina
tautas ir čia gerb. prof. kiek pla-
čiau paličia grovius, kurie juo-
dindami tautos praeitį, knisai po
tautiniais ir valstybiniais pama-
tais. Griežtas, bet nuoširdumu
persunktas prof. K. Oželio žodis
buvo sutiktas su entuziazmu.

PARAMA
LITUANUS ŽURNALUI

Dr. A. Mačiukienė savo žodyje
palietė studentų leidžiamo propa-
gandinio LITUANUS žurnalo eko-
nominius sunkumus. Susirinku-
siej, gal būt net visai nenumūny-
dami, kad į tokius pat sunkumus
yra įkritusi ir "Laisvoji Lietuva",
vien tik dėl prenumeratorių neat-
siskaitymo už prenumeratus lai-
ku, atsižvelgiant į studentų pas-
tanges laisvinimo darbe, LITUA-
NUS paremimui sumetė 74 dolerius.

Vakarienės metu buvo kiek pa-
liesti ir spaudos reikalai. Vakarie-
nė praėjo gana geroje nuotalkoje
ir dvasiniame pakilime.

ATSISVEIKINIMAS SU SVĖČIU

Lapkričio mėn. 27 d. Lietuvių
auditorijoje LAS Čikagos skyrus
nariai su mielu svečiu susi-
rinko atsisveikinti. Nors tai buvo
darbo diena ir nevisi galėjo susi-
rinkti, bet vis tik gana gražus bū-
relis čikagiečių atėjo svečiui pa-
linkėti laimingos kelionės ir grei-
to pasimatymo.

P. A. Kaulėnas lapkričio 28 d.
išvyko pasitarimams į New Yorką.

PASISEKĖS PIKIETAVIMAS

Lapkričio 18 d. buvo suroštas
"Laisvės" dienraščio metinis kon-
certas Brooklyne, 110 Atlantic A-
ve., Richmond Hill, kurį antiko-
munistinis frontas supikietavo.

Pikietuoti tą komunistinį kon-
certą buvo daugiau lietuvių patri-
otų, negu komunistų tamė kon-
certe.

Daugelis, matydami tokį pikie-
tavimą, pasišalino iš komunistų
kermosiaus. Tarp įvairių plakatų
figūravo Stalino iškamša.

STUDENTŲ AIDAI

Redakcija: R. Mišauskas, Ed. Šulaitis, R. Vėžys
Redakcijos adresas: 1443 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.

Ko atsiekėme?

R. Mišauskas

Ir vėl vienas suvažiavimas prabėgo pro mūsų akis ir nedalyvavusių vaizduotė. Ko šis suvažiavimas siekė, lengvai buvo galima matyti iš anksto pateiktos darbotvarkės, o ką jis atsiekė, spręsti per anksti ir todėl tenka pasitenkinti daugiau kronikiniais dalykėliais.

Pasėdžiams pirmininkavo Kleiza ir Bobelis, sekretoriavo Karaliūtė ir G. Stepaitytė. Mandatų komisiją sudarė: Kontrimas, Mišauskas, Avižienis, Staniškis ir Minkūnas, o rezoliucijų komisiją: Baltakis, Mickevičius ir Lintakas. Paskaitininkais buvo: Šimoliūnas, Šoliūnas ir Laucius. — Suvažiavime tiesioginiai ir su jga lojimais dalyvavo per 300 narių.

Pereitų metų suvažiavimas primėjęs į rinkimines taisykles. Šių metų suvažiavime tokių stambių dalykų neturėjome, bet užtai šiais metais kiek daugiau išryškėjo, kad mes esame nei daugiau nei mažiau, kaip federacija, kurią sudaro trys pagrindinės grupės. Šių grupių svoris gana aiškiai ryškėjo per balsavimus, diskusijas, pranešimus, ir gal dave kai kam suprasti, kad šitas grupinis susiskirstymas davė truputį daugiau, nei koordinacijos teisę bendrais studentiškais reikalais.

Bet tas buvo tiek nežymu, kad labai aiškiai jautėsi, jog visos grupės vieną antrą papildė ir reikia manyti, kol studentai pajęgs surasti bendrą reikalą, o Sąjunga — federacija, stovės tvirtai ir bus veikli.

Laucius savo paskaitoje palietė pagrindines mūsų ateities gaires, būtent: bendromis jėgomis, kita tautų tarpe, tiek politikos tiek ir kultūros laukuose, propoguoti Lietuvos reikalus ir kovoti prieš skriaudas, o savųjų tarpe rūpintis lietuviškos išlaikymo. Diskutuojant šiais klausimais tarp kitko visos trys grupės pasisakė prieš mūsų senesniosios kartos per aštrius kivirčius.

Dr. Vygantas nušvietė "Lituanus" stovį. Iš pranešimo paaiškėjo, kad Lituanus milžinišką ratą suka Dundzila, Sabaliūnas, Baužys ir dar keli kiti ir neša sunkią našą už visą sąjungą. Lietuvių Bendruomenė paremti nepajėgia, o politinės grupės neranda reikalo rūpintis lėšų taip reikalingų šiam propogandiniam žurnalui, kuris nemokamai yra siunčiamas svarbesiems angliskai kalbantiems mokslo ir politikos darbuotojams bei institucijoms. Nors buvo kiek pasiginčyta dėl rėmimo priemonių, bet niekas nepasisakė ir net neužklauso, kodėl mes turim nešti sunkią, mus išseminančią, bet Lietuvai reikalingą, našą. Ir štai šitas pavyzdys parodo, kad mūsų tarpe yra daugiau vienybės, idealizmo, nei kai kas norėtų galvoti.

Ketvirtas ryškesnis šio suvažiavimo užsimojimas — spaudos konferencija, kuriai suvažiavimas skyrė tiek svarbos ir tiek ruošėsi, galima sakyti, nepavyko. Dalyvavo tik 5 atstovai ir jų skaičius trys studentai. Atrūdyti, kad visuome-

nei, kurios nuomonės, sakoma, atstovauja spauda, mažai, o gal ir visai nerūpima. Prisiminus ant studentų kai kurios spaudos puolimus, lyg ir prašosi išvada, jog mes esame puolami vien tik todėl, kad kaikiurios dabartinės spaudos žmonės mūsų nepažįsta ir pažinti nenori. Bet nežiūrint į šį pastarąjį nepasisekimą, bendrai paėmus, suvažiavimas pavyko.

Čikagiskės šeimnininkės, Jūratė Geležūtė pasekdamas, nors ir ge-

J. A. V. Lietuvių Studentų S-gos V-sis suvažiavimas

Š. m. lapkričio mėn. 23—24 d. Čikagoje įvyko JAV Lietuvių Studentų Sąjungos V-sis suvažiavimas. Ta proga buvo suaukta ir spaudos konferencija. Centro valdybos nariai ir kvieisti studentų spaudos atstovai nušvietė Sąjungos tikslus, priemones, stovį ir pagrindines gaires.

Iš 25 kvieštųjų laikraščių ir žurnalių atstovų suvažiavime dalyvavo tik 5 jų skaičiuje ir "L. L." atstovas. Suvažiavimas be savo tiesioginių darbų paminėjo kariuomenės šventę ir tylos minutę pagerbė žuvusius ir kovojančius karius bei partizanus.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad studentai redaguoja ir leidžia propogandinį žurnalą "Lituanus" anglų kalba. LB padėgia tik apie pusę visų išlaidų. Darbą kiek sunkina lėšų stoka. Iki dabar esą 600 dolerių nedatekliaūs. Kiek šitas studentų leidžiamas žurnalas padeda laisvinimo reikalams, paaiškėjo, bet nei vienas studentas nepasisakė "Lituanus" leidimą nutraukti. Gavosi įspūdis, kad jei lietuviškoji visuomenė ar organizacijos Lituanus leidimo materialiai neparems, tai vargiai galės išlaikyti.

Suvažiavimo metu paaiškėjus,

rokai pavargo, bet parodė, kad moka ne tik šokti, studijuoti, bet ir skaniai valgius gaminti. Per du linksmavakarius ne tik buvo pagerbtas tradicinis alutis, bet buvo pašokta, išklaudyta Škautų Akademikų trio (tikriaus kvartetas, nes susidėjo iš 4 instrumentų), buvo įteikta studentų literatūros konkurso dovana, susitinkta būriai draugų ir pasidalinta mintimis.

Ir taip pasidalinę mintimis, sustiprėję dvasioje, praturtėję prisiminimais, vėl į darbą — mokslą.

J. A. V. Lietuvių Studentų S-gos V-sis suvažiavimas

Š. m. lapkričio mėn. 23—24 d. Čikagoje įvyko JAV Lietuvių Studentų Sąjungos V-sis suvažiavimas. Ta proga buvo suaukta ir spaudos konferencija. Centro valdybos nariai ir kvieisti studentų spaudos atstovai nušvietė Sąjungos tikslus, priemones, stovį ir pagrindines gaires.

Iš 25 kvieštųjų laikraščių ir žurnalių atstovų suvažiavime dalyvavo tik 5 jų skaičiuje ir "L. L." atstovas. Suvažiavimas be savo tiesioginių darbų paminėjo kariuomenės šventę ir tylos minutę pagerbė žuvusius ir kovojančius karius bei partizanus.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad studentai redaguoja ir leidžia propogandinį žurnalą "Lituanus" anglų kalba. LB padėgia tik apie pusę visų išlaidų. Darbą kiek sunkina lėšų stoka. Iki dabar esą 600 dolerių nedatekliaūs. Kiek šitas studentų leidžiamas žurnalas padeda laisvinimo reikalams, paaiškėjo, bet nei vienas studentas nepasisakė "Lituanus" leidimą nutraukti. Gavosi įspūdis, kad jei lietuviškoji visuomenė ar organizacijos Lituanus leidimo materialiai neparems, tai vargiai galės išlaikyti.

Suvažiavimo metu paaiškėjus,

Lietuvių Studentų S-gos skyrių veiklos gairės 56-57 m.

Lietuviškoji visuomenė yra be savo krašto ir gyvuoja amerikiečių aplinkoje. Todėl ir pagrindiniai jos veikimo tikslai yra laisvės atgavimas bei tautinio charakterio išlaikymas kovojant dėl Lietuvos laisvės. Studentija, būdama visuomenės dalis, taip pat siekia šiuos tikslus. Jie yra gyvybiniai, nes nuo jų sėkmingo siekimo priklauso visos lietuvių išeivijos ir Lietuvos likimas. Tad ir studentijos darbas turi būti sukamas šia linkme. Trumpai tariant, pagrindinė mūsų veikla privalo apsiriboti pagalba laisvinimo bylai ir lietuviškųjų vertybių įsisąmoninimui. Socialinis veiklos momentas turi būti neužmirštas, tačiau jis nėra kertinis mūsų darbo aspektas. Reikalingas sveikas balansas tarp šių dviejų veikimo sričių.

Šių minčių vedama Centro Valdyba priėmė sekančius konkrečius veiklos planus skyriams, akademiniams vienietams bei pavieniems studentams.

I. Lietuvos laisvės byla

a) Visokeriopus Lituanus rėmimas: — platinimas amerikiečių tarpe, finansavimas, glaudus ryšiai su redakcija ir administracija.

b) Bendras kiekvieno studento prisidėjimas prie jo pasirinkto Lietuvos laisvinimo veikimo.

c) Reagavimas į daromus pareiškimus Lietuvos ir lietuvių atžvilgiu užsieninėje ir amerikiečių spaudoje. Šioje veikloje glaudžiai bendradarbiaujama su Užsienio Skyriaus koordinatoriumu.

d) Teisingas faktų pristatymas apie Lietuvą. Čia budima, kad universitetų profesūra teisingoje šviesoje kalbėtų apie Lietuvą, kad vadovėliuose būtų tiksliai informacija; kad naujai pasirodžiusios knygos teisingai žvelgtų į Lietuvos bylą, ir t. t.

e) Bendradarbiaujame su kitų tautų studentais, tuo įsigydami Lietuvai naujų draugų.

f) Pavieniai studentai ir alumnai stengiasi pateikti į amerikiečių moksline spaudą, nagrinėdami Lietuvos problemas.

g) Vasario 16 d. bei Birželio įvykių proga skyriai bei pavieniai individai rašo laiškus, rezoliucijas ir komentarus vietinei spaudai ir svarbesiems politikams.

h) Skyriai organizuotai teikia pagalbą visiems užsimojimams, kurie yra tiesioginiai nukreipti Lietuvos laisvinimo linkme.

i) Skyriai ruošia parodėles ir parengimus amerikiečių ir savo tarpe.

II. Tautinės kultūros išlaikymas

a) Visi studentai yra raginami vartoti gryną lietuvių kalbą ir lavintis rašytinėje lietuvių kalboje. Mėginti ieškoti galimybių įvesti lietuvių kalbos kursą savo universitetuose, kaip pavyzdžiui šiemet Fordhamo universitete buvo įvesta lietuvių kalbos kursas.

b) Aktyviai dalyvaujame bei patys ruošiamė įvairių mūsų tautinių švenčių minėjimus. Kartu nepamirštame sukaktis, kurios primena mūsų tautos ryškiasias asmenybes.

e) Ruošiamė lituanistinio, lite ratūrinio bei žurnalistinio pobūdžio referatus, paskaitas, studijas, konkursus. Šioje srityje Centro Valdyba skyriams konkrečiai siūlo rudenio semestro bėgyje panaagrinti sekančią temą: "Lietuvių kultūros ideologiniai pagrindai". Ši tema yra plati, apimanti 3—4 paskaitas. Kur galima, kviečiame prelegentus iš lietuvių mokslininkų tarpo. Tad, siūlome paskaitų ciklą šią temą.

d) Skyrių susirinkimuose prie paskaitėles, einamųjų reikalų bei pasilinksminimo prijungiami ir lietuviška daina.

e) Pavasario semestriui Centro Valdyba kviečia panaagrinti konkrečius lietuvių kultūros vertybes: kalbą, filosofiją, istoriją, literatūrą, muziką, meną, ir t. t. Tai gali sudaryti dar ilgesnį paskaitų ciklą. Šioje srityje ypatingai turėtų pasireikšti patys studentai.

III. Veikla Sąjungoje

a) Stengtis į Sąjungos gyvenimą įtraukti visus lietuvių studentus ir duoti kuo didesniams skaičiumi žmonių konkrečių užsiėmimų.

b) Labai dideli skyriai svarstoma veikimo galimybes sekcijoms: pav., įsteigiamos literatūros, profesinės ar kitokios sekcijos. Taip pat visi didesni darbai dirbami komisijų pagalba; pav.: reikalui esant sudaromos komisijos įvairioms funkcijoms — laisvinimo darbams, vakarų parengimui ir t. t. Tokiu būdu daugiau studentų turės progos aktyviai pasireikšti skyriaus veikloje.

c) Išvystomas tarpkyrinis bendradarbiavimas ir Centro Valdybos rėmimas.

MŪSŲ TARPE

— J. Kregždys, L. Liškūnaitė, J. Grina, J. Geležūtė ir J. Liubinskas sudarė visuotinio Studentų Sąjungos suvažiavimo Čikagoje rengimo komisiją.

— A. Giedraitis (pirmin.), E. Skrupskelytė ir R. Kriškiūkaitis įėjo Hartfordo studentų atkū draugovės valdybon.

— A. Katelytė, A. Stakytė, N. Kapteinytė, E. Brazytė, L. Žilvičaitė ir I. Lozaitytė buvo priimtotos į Korp. Šetrijos eiles.

— Pr. Povilaitis vadovauja Čikagos studentų atkū ruošiamam Naujų Metų sutikimo rengimo komisijai.

— G. Kizlauskaitė ir N. Kazlauskaitė aktyviai prisideda prie ALB Cicero apylinkės veiklos.

— A. Mickevičius (pirmin.), R. Vėžys, R. Karzonas, Z. Viskanta ir A. Jakubauskas yra išrinkti į naują Korp! Vytis Čikagos skyriaus valdybą.

— Kęstutis Pažemėnas, Vidas Variakojis ir Antanas Dundzila pateko į Korp! Vytis Los Angeles skyriaus valdybą. Į ASD valdybą išrinktos S. Dobkevičaitė ir Ina Bertulytė.

— J. Karklys (LSS CV pirm.), Jurgis Štuopys (Stud. Atkū atstovas), Ramojus Vaitys (Santaros atst.), Kęstutis Dirksis (LSS Čikagos sk. atstovas), Adomas Mickevičius (Korp! Vytis atst.), Jonas Šoliūnas (MAS CV pirm.), Edvardas Šulaitis (spaudos atst.) dalyvavo Lietuvių Fronto bičiulių sukvietame pastarime, kuriame buvo kalbama apie LFB Čikagos Apygardos valdybos rengiamą — 1941 metų sukilimo ir lietuvių rezistencinės veiklos 15 metų sukakties iškilmingą paminėjimą. Šis minėjimas įvyks 1956 m. gruodžio mėn. 9 d. Maria High School patalpoje.

— Darius Lapinskas iš Bostono baigia N. Anglijos muzikos konservatoriją. Jis yra sukomponeavęs nemažą kūrinį.

— B. Rackaitė (pirmin.), D. Bulgaraukaitė, M. Lekniūtė, S. Šimoliūnas ir J. Svareckis sudaro LSS Detroito sk. valdybą.

— J. Dėdinas baigė medicinos studijas Koelno un-te ir gavo daktaro laipsnį.

— L. Spakevičius rūpinasi Bostono un-te įvykusio tarptautinio festivalio lietuvių skyriumi.

— L. Sabaliūnas įėjo į Studentų Gyvenimo Vienybėje red. kolektyvą, vietoje pasitraukusios G. Musteikytės.

— A. Noakaitė eina New Yorko skaučių vietininkės pareigas.

— A. Gureckas atstovauja Santarą Rezistencijos Stipendijos fondo komitete.

— G. Kurpius (pirmin.), B. Banaitytė ir A. Jakūnėnas yra išrinkti į LSS Bostono sk. valdybą.

— A. Alksnis iš New Yorko išvyko JAV valstybių kariuomenėn.

— VI. Adamkavičius, K. Dirksis, V. Gaškaitė, J. Kazanauskaitė, A. Kerelis, G. Laužikaitė, R. Mieželis, B. Monstavičiūtė, L. Sabaliūnas yra SLA jaunimo kuopos (nr. 366) steigėjai.

— Rasa Betkauskaitė ir Leonas Narbūtis atstovavo Santarą Korp! Kęstutis 30 metų sukaktuvių progą surengtose vaišėse.

— Bostono — Broktono santaričių žiemos stovykla įvyks gruodžio mėn. 29, 30, 31 dienomis — Frankonijos kalnuose, New Hampshire skire valstybėje. Smulkesnes informacijas teikia Zenonas Mercelis, 42 Albert St., Brooklyn, Ma.

— Rymantas Petrikas, St. Louis studentų atkū draugovės pirmin., žuvo auto katastrofoje.

— Studentų atkū valdybų suvažiavimas įvyko Padėkos dieną Čikagoje. Dalyvavo 70 studentų ir svečių.

— P. V. Vygantas ir Ed. Šulaitis įėjo į Lietuvių Tautinių Šokių šventės spaudos — informacijos komisiją. Ši šventė įvyks 1957 m. birželio mėn.

— Aleksandra Andriūšaitytė, 1954 m. įsigijusi prekybos administracijos bakalauro laipsnį, gruodžio mėn. 29 d. Čikagoje susituoks su Eug. Likanderiu, besiruošiančiu magistro laipsniui statybos inžinerijoje.

— Juozas Končius, Feliksas Padubinskas ir Vytautas Audėnas išrinkti į korporacijos Kęstutis valdybą.

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

Santaros žiemos stovyklos

Bostono Broktono Studentų Santaros skyriaus ruošiamas žiemos stovykla — Naujųjų Metų sutikimas — įvyks Laconia, New Hampshire kalnuose nuo gruodžio mėn. 29 d. iki sausio 1 d. Visi stovyklautojai renkasi šeštadienį per pietus, išvažiuoja antradienį per pietus.

Stovyklos vieta: Lake Shore Manor, Lake Shore Road (1000 pėdų nuo Route 3 and Route 11), Leconia, N.H. Tel.: 1103.

Savaigtalio (3 dieny) kaina 18 dol. Šis mokestis padengia nakvynės, pusryčių, pietų ir vakarienės išlaidas. Maistas bus duodamas pagal kiekvieno stovyklautojo pasirinkimą (meniu).

Mėgėjams čiuožti yra čiuožykla (prašome pasiimti pačiužas). Slidinėjimo reikmenis bus galima išsinuomuoti vietoje. Kita programa bus paskelbta vėliau.

Šios stovyklos tikslas yra praleisti laiką gamtoje, linksmoje atmosferoje, sutikti Naujuosius Metus ir susipažinti su naujais studentais iš kitų vietovių.

Dalyvauti kviečiami rytinių pakraščių studentai. Norį stovyklauti prašomi registruotis vietos Studentų Santaros skyriuose arba tiesioginiai pas:

Vladą Eikina, 33 Clarence St., Brockton, Mass.

Registruojantis prašom pasiūsti 5 do. Vietų skaičius yra riboti — nedaugiau 55 stovyklautojų.

Tobulėjantis "Lituanus"

Smagu yra paimti į rankas naująjį "Lituanus" numerį (3, 1956 m. spalio mėn.), kuris, nors ir sunkiai finansiniai išsiversdamas, rodo gražią tobulėjimo žymį.

Vartant 32 žurnalo lapus čia mes užtiksimė eilę vertingų straipsnių, informacinių žinių bei vaizdų, kurie angliskai skaitantiems žmonėms yra geras lietuviškosios kultūros atspindys.

Žurnalo skaitytojas iš šio numerio patirs apie nacių priespaudą Lietuvai 1941—1944 m., apie ką rašo Karolis Drunga. Jis taip pat iš dr. P. Joniko straipsnio sužinos, jog lietuvių kalba yra viena iš seniausiųjų gyvųjų kalbų.

Taip pat skaitytojas su įdomumu skaitys dr. J. Griniaus rašinį apie lietuviškus kryžius, pailiustruotą piešiniais bei nuotraukomis. Istorijos mėgėjams be abejo bus įdomus karnis, skaitant 1831 m. lietuvių sukilimo aprašymą, kurį sutirštinta forma čia čia pateikia Pranas Čepėnas.

Apie lietuviškąjį duosnumą skaitytojas sužinos iš J. Boley—Bolevičiaus straipsnio "United Lithuanian Relief Fund of America", o apie lietuviškojo jaunimo iš V. Adamkavičiaus rašinio apie lietuvių jaunimo petičiją: "An Appeal for Justice".

Be šių ilgesnių dalykų, skaitytojas galės pasismagurauti ir mažomis nuotrupomis, skyriuose: "East and West of the Curtain", "The March of Science", "Art and Artists", "Lithuanian Affairs in the American Press". Taip pat jie galės pasiskaityti ir trumpus reportažus apie lietuvių dainų šventę, Vašingtono sąskrydį, Kultūros Kongresą ir kt.

Vienu žodžiu, kiekvienas inteligentas kitatautis iš šio leidinio sužinos daugiau apie Lietuvą, negu iš bet kokios enciklopedijos, kur medžiaga būna sausa ir ne visada tiksli.

Šis žurnalas, dabar redaguojamas naujos redakcijos ir išeinantis naujoje vietoje, turi būti mielai lankomas svečias kiekvieno lietuviu namuose ir taip pat turi būti pirmoji dovana kitataučiams. Žurnalo finansinės bėdos, kurios buvo plačiai svarstytos per LSS suvažiavimą Čikagoje, greit bus pamirštos, jeigu mes jam ateisime į talką.

Žurnalo adresas: Lituanus, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redaktoriai: L. Sabaliūnas, I. Čepėnaitė, V. Gaškaitė, D. J. Valančiūtė ir P. V. Vygantas.

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

— o o o —

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Ksenofono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsisakykite KARI nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

Lietuvių studentų dėmesiu:

Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba praneša, kad jos sekretoriato adresas yra sekantis: Ramutė Kliorytė, 1002 College Ct. T Dorm C, Urbana, Ill.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

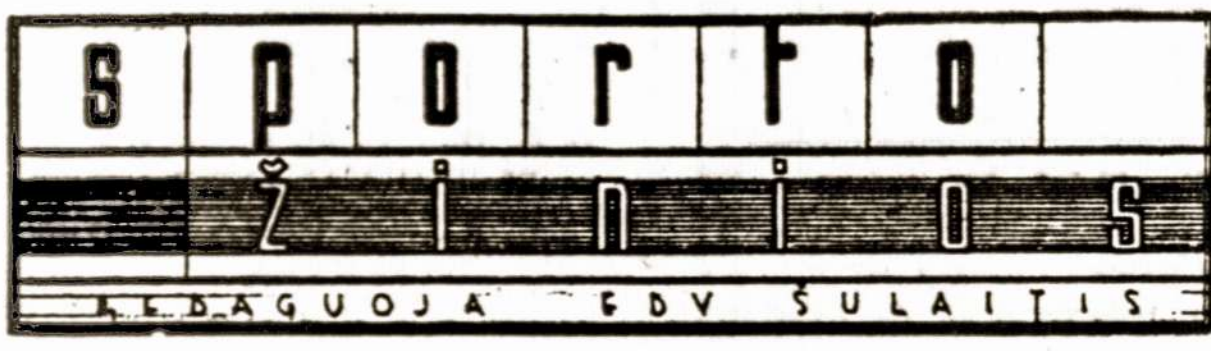
- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
- Pinigams padėti nereikia v žinoti.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.
Phone: VI 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatsidarama.

Redakcijos adresas: 1330 So. 51st. Ave. Cicero 50, Ill. Tel.: OLYmpic 2-4992.

ČIKAGOS LIET. FUTBOLU KLUBO ŠVENTĖ

Lapkričio mėn. 17 d. Čikagos Lietuvių Futbolo Klubas, anksčiau vadindavęs Vainuto vardu, turėjo savo metinę šventę, kuri buvo atžymėta futbolu rungtynėmis ir pobūviu.

Tos dienos popietėje šio klubo futbolininkai — 1956 m. "National Soccer" lygos II div. pietų grupės nugalėtojai savo jėgas išbandė su Detroito LSK Kovo futbolo vienuolike ir ją įveikė 5:2.

Čikagiečiai, nors ir nežaisdami savo geriausioje sudėtyje, buvo žymiai pranašesnis vienas ir jų pergalė buvo aiški ir galėjo būti dar augštesnė. Šių rungtynių metu buvo mėginta eiti naujų žaidėjų, iš kurių vienas, atrodo, bus pajėgus žaisti pagrindinėje vienuolikeje.

Detroito komanda nuo jos pastutinio matyto pasirodymo Windsor, jokios pažangos nebėra padariusi. Ji tebeturi dar daug spragų, o taip pat ir eilę vyresnio amžiaus žaidėjų, kurie stokuoja ištvėrmės bei kovojotiskumo. Pas juos gynime neblogai darbuosio komandos kapitonas V. Baziliauskas, o puolimo varikliu buvo Idzelevičius.

Komandoms įvarčius pelnė: Čikagai: Blandis — 2, Jungas — 2, Gavėnas — 1. Detroitui: V. Ragučkas ir V. Baziliauskas.

Sekantis susitikimas tarp šių dviejų klubų yra numatytas kitų metų pavasarį Detroito. Jis bus jau penktas iš eilės; iki šiolei 3 rungtynes yra laimėję čikagiečiai, o vienos baigėsi lygiomis.

Po rungtynių, šeštadienio vakare Čikagos ir Detroito futbolininkai, o taip pat ir būrys sporto mėgėjų bei rėmėjų, susirinko į Vyčių salę, kur prie gausiais valgiais nukrautų stalų buvo pasivašinta ir atžymėtos dviejų Čikagos LFK sportininkų — Baltramono ir Sadausko sportinės sukaktys. Čia taip pat buvo pagerbti ir visi Čikagos LFK futbolo komandos žaidėjai — "National Soccer" lygos II div. pietų grupės nugalėtojai. Jiems čia turėjo būti įteikti aukso medaliai, tačiau, lygai laiku nesusipėjus jų paruošti, jie bus perduoti vėliau.

Pobūvio metu kalbėjo klubo futbolo komandos vadovas Vyt. Miceika, V. Bacevičius, apibūdinęs K. Baltramono sportinį kelią, R. Koženiasukas, apipasakojęs apie E. Sadauską, Z. Dailidką, LB Čikagos apygardos valdybos narys, V. Baziliauskas, Detroito LSK Kovo atstovas ir kt. Abiems sukaštutininkams buvo įteiktos gražios klubo valdybos dovanos. Vienas iš sukaštutininkų — K. Baltramo-

nas, pasitraukdamas iš aktyviųjų eilių ir norėdamas palikti prisiminimą klubo futbolininkams įteikė dovaną, kurią priėmė klubo pirmininkas Edv. Šulaitis.

Susirinkusiųjų nuotaiką gerokai pagyvino dr. S. Aliūno paskaitytai humoristiniai eilėraščiai, iš kurių keli buvo apie sportą. Jie visų klausytojų buvo palydėti — griausmingais plojimais.

Apleisti kapai

Kas lankė Bavarijot kapines, galėjo susidaryti nuomonę, kad čia išsigalėjęs paprotys laikyti aukščiausioj pagarbą artimųjų kapus. Kiekvienas kapas paženklintas ant kapui, kurių yra labai išstaigingų ir paprastesnių kryželių, su mirusio pavarde ir kit. įrašais. Kiekvieną pavasarį renkasi artimieji ir didžiausiu atsidėjimu ravi piktžolės ir puošia gelėmis, kad tiesiog malonu pažvelgti į tą kryžių ir gėlių mišką — akį veria.

Po šio karo įvyko labai daug pasikeitimų kapinėse. Tarp paminklais paženklintų ir įvairiomis gelėmis apodintų kapų, atsirado ir labai skurdžių — piktžolėmis apaugusių. Ant kaikiurių tokių apleistų dar yra koks menkos rankos pastatytas skurdus kryželis, ant kitų jokio nebėra. Vietiniai gyventojai negali suprasti, kieno jie yra. Ne vienas iš jų mano, kad tai per karą palaidoti nežinomieji.

Iš tokių "nežinomųjų" — apleistųjų, deju, yra ir mūsų brolių, likimo priglaustųjų svetimoj žemėj. Tai pasitraukusių nuo užplūstančių raudonųjų pabaisos, nepernėse sutiktųjų vargų ar kacetų. Tai kaip tie kariai kritę pusiaukelį.

Gal jiems ir vistiek išsėtis piktžolių apaugusiuose kapuose, be jokio ženklelio — kryželio. Nuo jų tas visai nebepriklauso. Tačiau ar mums gyviesiems vistiek, tai jau čia visai kitas reikalas.

Bavarams, be mažų išimčių, kaip jau minėta, papuošti artimųjų kapą yra tiek pat svarbu, kaip save apsiginti, kaip pavalgyti ir t. t. Palikti nesutvarkytą kapą, tai kaip ir negyventi. Jei prisiminsime savo tėvynę, tai ir pas mus ne kitaip buvo. Išstisus metus prižiūrėdavo ir laikydavo aukštoj partarboj. Taigi ir čia reiktų nors šiek tiek, kiek galint, derintis šiuo atžvilgiu prie vietinių.

Kiekvienais metais likusieji Vokietijoj nors retkarčiais lanko savo tautiečių kapus. Kaip begalėdai, stengiamės sudėti "sutaupytus" pfeningius iš, Didžiai Gerb.

BUICK'AS
LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS

907 WEST 35th STREET
Tel. LA 3-2022

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR
Sinclair GAZOLINO STOTIS

*Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
A. STANEVIČIUS
Garazo tel: REdublic 7-9842 Namų: WAlbrook 5-5934
2641 West 71 Street

FIGIAU, NEGU KUR KITUR.
NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS
VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir kita.
JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.

Ponios Antaninos Trimakienės au- neblankis. Gaila man brolių, be ženklo pakeltę pasaulį, nenuilstamai paremia Gautingo sanatorijoj besigy- ženkleliu nepaženklinta jaunuolio dančius lietuvius ir minėtomis Stagniūno, sportin. Geležiaus, kū- "sutaupomis" ir pastangomis, nors rėjo — savanorio Ig. Tamošaičio šiek tiek aptvarkome prieš Veli- ir kit. kapai. Pagal vokiečių nus- nes ir jų išvakarėse uždegame po 7 metų yra užkasami į bendrą žvakutes.

Tačiau mūsų tautiečių poilsio vietos ne tik Gautinge, bet ir Pa- singe ir Münchene ir kitur. Ka- dangi minėtos vietos nuo mūsų toliau nutolusios, tai sunkiau ir su tomis piktžolėmis, kurios reik- tų nuravėti iš anksto — prieš Vė- lines. Dėl lėšų stokos, nes kelio- nė kainuoja, tai ten tik kaikiurie vyksta ir tą pačią Visų Šven- tųjų dieną, veždamiesi eglų šake- lių ir žvakučių. O vistiek nėra jau taip paprasta atlikti vietinės vi- suomenės akivaizdoj. Šimtai akių nukreipta į "apsileidusį". Jie mūsų laiko kaltininkais mirusių tautie- čių apleidimu. Kad nors ką saky- tų ir galėtum aiškintis. Tačiau tik papiekos žvilgsnius matai. Palikus slėgiantį nemalonumą ir tuos iki gelmės veriančius žvilgsnius, pikt- žoles pridengus eglų šakelėmis — labai gaila, kad tokių pavyzdžių žvakutes.

Rūpinamės kiek galėdami, ta- čiau neįstengiamė kaip reiktų pagal mūsų ir vietinių papročius puošti ir kryželius pastatyti. Da- bar mes juos dar žinome, kokioj vietoj jie guli. Bet praėjus ke- liams metams, pėdsakai išnyks, nes persikelus mums į kitas vie- tas, niekas jau jų čia nebežinos ir

PERKRAUSTYMAS IS ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. —
NAUJI DIDELI SUNEVEŽIMIAI — PATOSULINTI PERKRAUSTYMU
[RANKIAI KAIP PATYS SUNK VEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIORINTI.]

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel: WAlbrook 5-9209

ELGIN

Didelis pasirinkimas įvairių vie- tos ir užsienio firmų
LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ
Sąžiningas taisyimas už žemas kainas.
Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.
A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

**BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir ne-
brangus**

PERKRAUSTYMAS

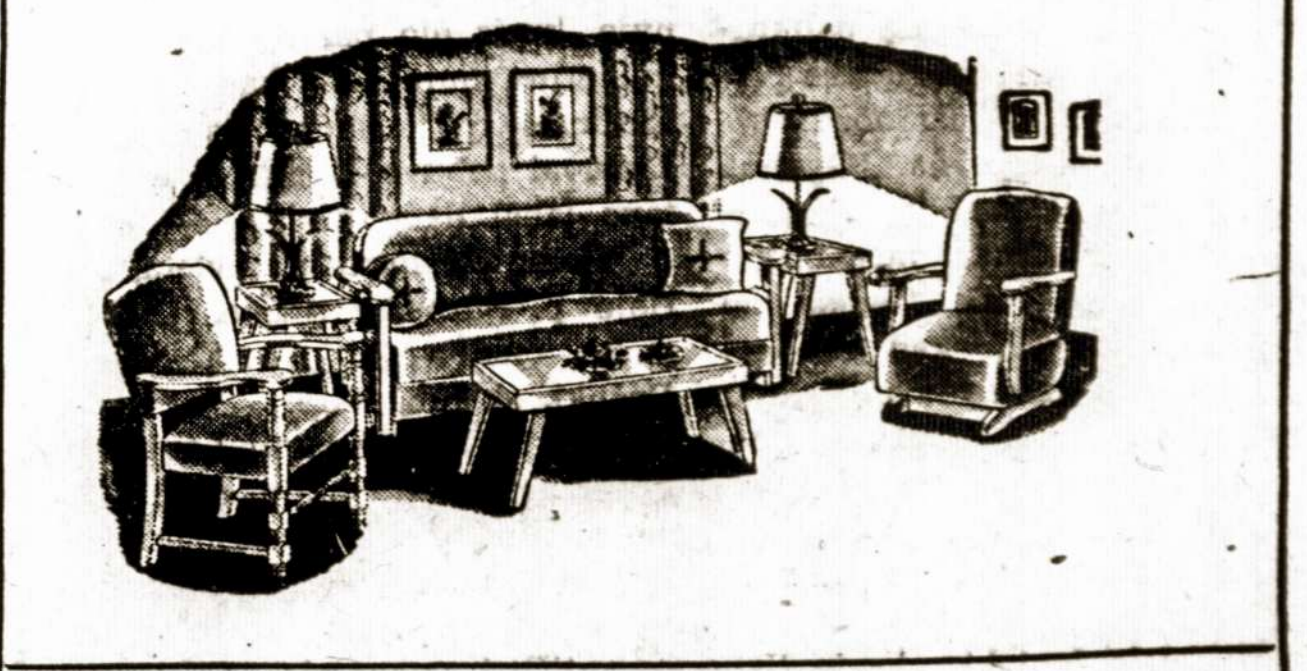
Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.
Antanas Vilimas
3415 So. Lituania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIQDĖSIO VALANDOJ
Sukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6345 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-9600 — 7-9601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčių artiau jūsų namų.

ĮVAIRŪS PATAISYMAI
IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS
2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GRovehill 6-8402.
Stato naujus namus pagal turti ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomia- sū firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREŠYBOS Bendrovė
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.
2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutika, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

1941 m. lietuvių tautos sukilimo ir rezistencinės veiklos 15 metų sukakties IŠKILMINGAS MINĖJIMAS 1956 M. GRUODŽIO 9 D.

10 val. Šv. Kryžiaus bažnyčioje pamaldos už kritusius laisvės kovotojus. Pamaldų metu gieda "Dainavos" ansamblis.

3 val. Marijos Aukštesniosios mokyklos didžiojo salė minėjimas. Programoje Vytauto Vardžio ir dr. A. Damušio žodis. Meninėje dalyje rezistencijos kovų vaizdus, Lietuvos partizanų poeziją ir dainas atlieka: solistas V. Verikaitis, solistė Prudencija Bickienė, aktorius H. Kačinskas, aktorius Alg. Dikinis, poetas B. Brazdionis, prof. Vl. Jakūbėnas. — Minėjimui atitinkamą scenovaizdą paruošė dail. Adolfas Valeška.

Kvietimai iš anksto gaunami visose lietuvių apylinkėse, o minėjimo dieną prie įėjimo.

1941 m. sukilimo dalyviai, rezistencijos kovotojai ir visa lietuvių visuomenė kviečiama pamaldose ir minėjime dalyvauti.

Rengėjai

Pavergtoje Lietuvoje

Atleidus kiek varžtus, per susirašėjimus su likusiais artimaisiais Lietuvoje, gauname nemažai laišku, iš kurių, nors jie ir labai kuklūs yra, galima šį bei tą išskaičiuoti. Iš tų žinių, jas sugrupavus, vaizdas gaunasi gana klaidus. Visiems esą labai gerai, visko yra, žodžiu — soti ir bagoti, tik nesveikatos kankina, — visi prašo vaistų. Iš tokio didelio vaistų poreikio galima išsina, kad Lietuvoje žmonės beveik visi serga tbc, alceriu, reumatizmu, anemija, neuralgija, astma ir įvairiomis širdies ligomis. Priekštas tokio visuotinio sveikatos sutrikimo — bloga mityba ir šiltų drabužių stoka. Mirusių pasibaigėtinai daug. Ūkininkai išmirę arba išvykę (sic!). Iš užuominų galima suprasti, kad jie buvo išnaikinti, numarinant badu.

Iš šimtų tūkstančių išstremti į "placią tėvynę" mirusių begalės. Sugrįžusieji iš Sibiro tremties į Lietuvą yra visi invalidai ir pagal bolševikinę invalidumo nomenklaturą atitinka trečią invalidumo kategoriją. Dėstis, sveiki ir 1-mos bei 2-ros rūšies invalidai negaunami ir jie turi kankintis iki visiškai sumuks. Tik susmukus ir pripažinus 3 kategorijos invalidu gali prašytis, kad leistų į gimtąjį kraštą sugrįžti. Bet ir trečios kategorijos invalidu mas dar neduoda teisės grįžti į kilmės kraštą, dar yra išsisa eilė sąlygų, kurias grįžtas turi atlikti.

Tokios sąlygos viename Sibiro tundrų kaimelyje, 300 kilometrų atstume nuo pašto įstaigos, kur vasarą susisiekimas palaikomas vandens keliu ar girių šuntakiais, o žiemomis metu esi visai atskirtas nuo pasaulio, vargsta ir mano pus seserė. Jos vyras buvo mokytojas. Išstremtas į Sibirą greit mirė ir ji didžioje neviltyje liko našlė su dviem nepilnamečiais sūnumis. Sūnums paaugus, abu beveik vienu metu buvo paimti į kariuomenę. Karinę prievolę turėjo atlikti Lietuvoje. Per keturis metus motina buvo atskirta nuo savo vaikų ir nežinojo jų likimo. Šiais metais baigė karinę prievolę abu sūnūs iš kariuomenės buvo atleisti ir gavę darbą Vilniuje, gavo progą parašyti motinai laišką, nes tarnaudami kariuomenėje dėl lešų stokos neįstengė nusipirkti rašomosios medžiagos ir pašto ženklų.

Grįžusiųjų iš Sibiro padėtis yra daugiau negu tragiška, nes neturėdami sveikatos ir neradę palikimų namų, neturi kur galvos priklauti. Paliktuose namuose dažniausia svetimi gyvena. Gyvena susikimšę, pusalkani ir grįžusius blūdinėtojus sutinka nustebusiomis veido išraiškomis. Tenka kuo skubiausiai išnykti, kad nuo kio kacapo ar mongolo negautum į tarpuragį. Todėl nesistebėkime, kad dalis grįžusiųjų, ne vien dėl išsekusių jėgų Sibire, bet ir dėl sutiktų sunkumų grįžus, yra varytė varomi ir kapus.

Atsiranda ir tokių, kurie išsiaiškine padėti, net nesirengia grįžti į savo kilmės kraštą, nes išbuvo po keletą metų Sibire, apsamojęjo landynėse, nevienu išsigijo karvutę, paršėlį ar vištą ir atiduoti viską kelionės išlaidoms, nepajėgia.

Tragiška padėtis ir grįžusiųjų iš Sibiro kunių. Jie iš Sibiro gali grįžti, bet irgi tik tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir visi kiti išstremtieji. Grįžę gal dar galėtų pabūti altarišiais, bet altarijų neranda.

Jose sėdi marksizmo viešpaciai — komunistai ir grįžusiem kunigam užimtų patalpų neatiduoda. Kolchozininkai gyvybę šiek tiek palaiko, bet dažniausiai tik tuo atveju, jei sugeba vogčiomis prisidurti. Jų vaikai, dėl liesos ir per daug vienodos mitybos, yra ligų apimti. Tiesa, kiek stipresnieji vaikai gali mokslą siekti, bet kas iš to, kad pragyvenimui turi patys pasirūpinti lėšomis patys duoną užsidirbti ir tokiu būdu per greit išsiekvoja.

Gal iš visų kiek geriau yra — sportininkams, nes jie turi šokių tokių privilegijų ir protekcijų bei turi didesnę judėjimo laisvę, bet ir jų sveikata ne varinė — daugelis paliegsta.

Miškai žiauriai apnaikinti ir dar naikinami.

Žemės ūkio trobesių mažai, nes ko nesupėjo sunaikinti praėjusio karo gaisrai, tą sunaikino naujoji sistema — kolchozai. Gražūs pavvyzdiniai ūkiai, pavertus juos sovchozais, apnykę iki neatpažinimo.

Siuntiniai, kuriuos mes iš čia siunčiame, adresatus pasiekia ner 2-6 mėnesius. Kaip tenka patirti, jie juos retai sunaudoja, dažniausiai parduoda, kad pasidarius šiek tiek pinigų nuvaikyti bėdoms ar lūšnelių statybai. Už medžiagą trims vyriškoms eilutėms pardavus, ten gaunama 4000-4500 rublių. Norint šitokią sumą uždirbti, tenka dirbti net iki pusantrų metų ir tai tik mieste, prie gerai apmokamo darbo.

P. J.

Laiškas Redakcijai

"L. Lietuvos" 33 nr. skyriuje "Skaitytojai rašo" p. Puronas teigia: "Vienybės" š. m. rugs. 28 nr. Vytautas Meškauskas, aprašinėdamas Stasio Raštikio atsiminimus, gretina ne tik jo atsiminimus, nuo bodžiai parašytus, su mūsų tautos patriarcho dr. J. Basanavičiaus ir dr. K. Griniaus raštais, bet ir jį patį nori (mano pabraukta) statyti arčiau jų, sekdamas jam "Didžiojo Vyro" titulu".

Iš to p. Purono teigimo "L. Lietuvos" skaitytojai galėtų pasidaryti išvadą, kad esu S. Raštikio gerbėjas. To bijodamas, prašau žodžio: Nenoriu Raštikį statyti "arčiau" J. Basanavičiaus ir K. Griniaus. Atvirksčiai, savo straipsnyje, kuris ėjo per 3 "Vienybės" numerius, nurodžiau, kad Raštikio iškilimas į kariuomenės vadus, Lietuvai nebuvo laimingas ir kaštavo labai daug pinigų.

Vienintelė mano str. vieta, kurioje p. Puronas galėjo įžiūrėti mano tariamą norą iškelti Raštikį, skamba taip:

"Ak tie atsiminimai! Laukiame jų su nepaprastu alkium, o susilaukę nusivillame, net susigėstame, tarytum puošniame istorijos didvyrių salone pamatytumėm neimpozantiškai nuoga ir mažą savo tautietį. Mane toks jausmas buvo apnikęs perskaičius dr. J. Basanavičiaus ir dr. K. Griniaus atsiminimus. Toks pat apniko perskaičius ir Raštikį. Kažin, ar nebūtų geriau, jei mūsų didieji žmonės prieš spausdindami memuarus pasitartų su daugiau rašyme nusi-manančiais, kad jų atminties produktas pasitarnautų ir istorijai ir kartu nekeltų nuobodulio. Autorius Raštikis prisipažįsta, kad rašymas jam sudaręs poilsį, bet gail-

Ką jie dirba

"Laisvosios Lietuvos" tradicinis spaudoje balius įvyks 1956 m. gruodžio mėn. 29 dieną, Lietuvos Auditorijoje. Jo metu bus paskirstyti "L. L." skaitytojams laimėjimai, kurie buvo numatyti paskirstyti "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje rugpjūčio mėn. 26 dieną, bet dėl pasikeitimų visoje programoje, ne buvo įvykdyti.

— < > —

Kvietimai į 1941 m. sukilimo 15 metų sukakties didį minėjimą Čikagoje gaunami šiose vietose: — J. Karvelis, 3322 So. Halsted St., "Marginiai", 2511 W. 69 St., A. Šležas prekyboje, 2543 W. 69 St. Minėjimas įvyksta 1956 met. gruodžio 9 d. Programoje dalyvauja geriausios Amerikos ir Kanados lietuvių meninės jėgos.

Kun. prel Ign. Albavičius

Paskyrė seselei Kazimierieitei stipendiją, kuri lankys lituanistikos paskaitas De Paul universitete. Be to, paskyrė stipendiją studentui ir dr. A. Mačiūkienei. Tai gražus, pasektinas pavyzdys.

IEŠKOJIMAI ČIKAGOJE GYVENANČIŲ ASMENŲ

— Gegužinė Pūkaitė Kastulė, Silvestro dukte, turėjusi Čikagoje alinę.

— Jakubauskas Kazimieras, Jonos sūnus, išvykęs į Ameriką 1914.

— Jonavičius Zenonas, Kazimiero sūnus, iš Žvirzdalių kaimo. Žibinų par., Telšių apskr.

— Jurksaitė Reddell Antose ir jos brolis.

— Jurkštas Pranas, Antano sūnus, kilęs iš Gučiūnų kaimo. Rokiškių apskr.

— Mimon Elė.

— Narbutas Zenonas, Stanislovo sūnus, gimęs Čikagoje.

— Praninskienė Ona, gyvenusi Brighton Parke, So. Mozart St.

— Raudonis Jonas, Felikso sūnus, iš Sarakų kaimo, Gadunašos parapijos.

Ieškomieji arba apie juos žinan tieji, prašomi atsilepti.

LIETUVOS KONSULAS
6147 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois.
Telef.: RPublic 7-8334.

VENSKUS Juozas, esantis šiuo metu Vokietijoje, prašomas pranešti savo adresą Izidoriui Strau-

la, kad jis nepagalvojo apie skaitytoją — tam jo poilsio skaitymas sudaro nemažą nuovargį".

Iš to fakto, kad visų trijų vyrų atsiminimai, mano nuomone, yra nevykusiai parašyti, dar negalima daryti išvados, kad jie visi trys yra lygūs ir savo nuopelnuose.

Reiškiu pagarbą
Vytautas Meškauskas

LIETUVISKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeriams aukščiausi komisai.
AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.
Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%.
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepyklos gaminiai
baigia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona**

Bruno Macianskas
3339 Lituania Ave. Telef.: CLifside 4-6376

ku, gyv. 2024 So. Ruble Str., Chicago 16, Ill. U.S.A. Yra svarbių žinių iš Lietuvos.

Giminių iš Lietuvos yra pajieškomai:
Bagdonavičius „Pranciškus“ ir

Matas Zujus,
apie 1933 — 1938 m. gyvenę Čikagoje.

Keiptis į "Laisvosios Lietuvos" redakciją.

Charakteris yra deimantas, kuris įbrėžia kiekvieną kietą akmenį.
Bartol.

Sekancią dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais metais vyresniu.
Bacon.

Pagelbėkime savo artimiesiems siuntimais

KUR BEBŪTŲ — LIETUVOJE AR SIBIRE

Lietuvių bendrovė OVERSEAS CARGO CO. siunčia į LIETUVĄ (ir kitur) siuntinius su: angliškom viln. medžiagom, avalyne, vaistais, maistu, siuv. mašinom, dviračiais, laikrodžiais, akordeonais. (Siunčiama iš Anglijos per HASKOBĄ).

Bendrovė taip pat persiunčia į LIETUVĄ ir Jūsų sudarytus ir mums pristatytus siuntinius (siunčiam ir oro paštu). Visi mokėčiai sumokami siuntėjo, gavėjas NIEKO NEMOKA. Pristatymas garantuojamas — PILNAS DRAUDIMAS (siunčiama per Globe Travel Service).

Prašykite katalogų bei informacijų:
OVERSEAS CARGO CO., 2412 W. 47 St., Chicago 32, Ill.
LA 3-5049, YA 7-4337

Siuntinių tarnyba 8 metai — S. P. JUODVALKIS.

LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS **4 Sales**

Moderniška įrengtos **VIRTUVĖS**
(su maistu ar be maisto)
išnuomojamos neaukštomis kainomis.

Jūsų patogumui čia pat **BARAS**

Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

Ben Star FASHION STYLE QUALITY

Chicagoland's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. YArda 7-3909
Open Mon. & Thurs. Noon 'til 9 P.M.; Other days 9:30 'til 5:30

JONASKANIS
JUS APTARNAUS GIMTOJE KALBOJE

Nekilnojamo turto pirkimo —

pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.

(prie California Ave)

Tel.: LAfayette 3-3384

Pavasariųjų, vasariųjų, sportinių, darbinųjų ir išeiginių drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ.

4622 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill.
Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pi gesne kaina ilgesniam išat. mokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vk. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofis — 5148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofis telefonas: PProspect 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-9, šikital antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofis uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel.: ofis AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

Val.: 1-3:30, 6-9 p.p. pirmad., antrd., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

WESTCHESTER

COMMUNITY CLINIC

Dr. VYTAUTAS DARGIS

ir

Dr. RIMAS VIENUŽIS

Adr.: 1938 So. Mannheim Road

Telef.: Fillmore 5-2727.

24-rius valandos medicinos

pagalbos.

Rentgenas,

pilna klinikinė laboratorija.

E. K. G., P. M. R. ir t. t.

24-RIŲ VALANDŲ

MEDICINOS PAGALBOS

TARNYBA

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius

ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas: ofis LAfaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI

Čia be girdžių gėrimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų:

4920 West 14th Str., Cicero 50,

Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ

KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis

WA 8-2009 ir FR 6-6336

Prištato į namus, taip pat po-

būviamis ir parengimams maisto

ir mėsos gaminius.

